

Uredništvo in upravnništvo:
Maribor, Koroške ulice 5.

„STRAŽA“

izbaja v ponedeljek, sredo in petek
popoldne.

Rokopisi se ne vračajo.

Z uredništvom se more govoriti
vsak dan od 11.—12. ure dopold.

Telefon št. 113.

Naročnina listu:

Celo leto 12 K
Pol leta 6 K
Četrt leta 3 K
Mesečno 1 K

Posamezne številke 10 v.

Zunaj Avstrije celo leto 17 K.

Inserati ali oznanila

se računijo s 15 vln. od 6 redne
petivrste; pri večkratnih ozna-
nilih velik popust.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Št. 43.

Maribor, dne 9. aprila 1909.

Letnik I.

Vstajenje.

Na Kalvariji umira Bog. Judovski prvaki so na vrhuncu svojega navideznega zmagovalstva. Sramotno ga hočejo umoriti, zato so ga pripeli na križ med dva zločinca. A zastopnik mogočnega rimske države, mu da spričevalo, da ni razbojnik, ampak kralj. V treh jezikih se blišči nad glavo umirajočega Kristusa napis, ki naj oznanja vsemu človeštvu, da umira kralj Judov, kralj vsega sveta.

Dva imenitna moža, izkazeta umrlemu kralju Kristusu zadnjo čast. Tu se spomnijo zaslepljeni judovski prvaki, da je sramotno umorjeni obljubil, da bo tretji dan zopet vstal iz groba. Izprosijo si torej stražo in jo postavijo k grobu Zveličarja ter zapečatijo grobni kamen.

Velikonočno jutro nastopi. Zemlja se strese, nebeški angelj odvali kamen in v krasnem blišču vstane iz groba premagovalec smrti in trohnohe. Zbežana straža hiti povedat židovskim duhovnikom, da so bili zaman grobni pečati in njihovo čuvanje.

Kristus je res vstal, aleluja! To je veselo pričanje, ki že devetnajststo let navdaja milijone krščanskih src z vzvišenim velikonočnim veseljem. Kar ima božična noč miline, to ima Velika noč veličanstva.

Velika noč, praznik vstajenja, je praznik naše duševnega prerodenja. Prerodimo se iz verske mlačnosti, iz polovičarstva k novemu, pravemu življenju.

O da bi napočila kaj kmalu tudi za vse naše slovensko ljudstvo prava Velika noč obnove vsega zasebnega in javnega življenja. Dan duševnega življenja nastopi gotovo, zato so nam porok nasprotniki slovenskega ljudstva, ki ga hočejo oropati njegovih najdražjih svetinj, vere in narodnosti. Vsilili so že po vseh slovenskih pokrajinah boj, ki nas spominja Kristusovega križnega pota. In prav ta križev pot, ki ga moramo hoditi, nam daje upanje in pogum, saj brez križa ni zmage, ni vstajenja.

Ponosni smo na to, da stojimo s „Stražo“ na strani dobrega, krščanskega, slovenskega ljudstva na Štajerskem v boju proti rodnemu sovražniku, ki nam hoče na hinavski način iztrgati sv. vero, kakor tudi v boju proti neškemu navalu, ki hoče izpodriti naš mili slovenski jezik. Ponosni smo, da se bomo na tisti strani, kjer je zmaga zagotovljena. Štajerski Slovenec, odvali od sebe grobni kamen, ki

te duši, strgaj pečate domačih farizejev in vstani s Kristusom!

V tem smislu želimo vsem naročnikom, dopisnikom, bralcem in prijateljem

prav vesele velikonočne praznike.

Pogumno na delo.

Mogočno se razlega daleč na okoli iz visokih lin ubrano zvonjenje in oznanja, da je zopet napočil praznik Vstajenja. Vsakdo se veseli, ko čuje te zvoke, in letos še prav posebno.

Mesec in mesece je tlačila avstrijske narode negotovost, izbruhne li vojska ali ne. Prišlo je že tako daleč, da je bil vsakdo prepričan, da bodo prav za Veliko noč pokale puške in gromeli topovi na jugu naše monarhije. Vendar, ko je bila nevarnost največja, se je, hvala Bogu, naenkrat izvršil nepričakovani preobrat in sedaj je mir zagotovljen. Koliko tisočim družin se je odvalil od srca težak kamen, in praznovali bodo z veselim srcem Veliko noč.

Vojske s Srbijo ne bo, vendar pa nas čaka druga vojska, ki se je deloma že pričela. Volitve za štajerski deželni zbor so pred durmi. Nasprotniki že delajo z vsemi silami in z vsemi sredstvi. Hud volilni boj je pred nami, toda mi ne gremo vanj s potrtimi glavami, ampak s samozavestnim pogumom in s pridnimi rokami gremo na delo.

Prvo naše delo bodi, da natančno pregledamo volilne imenike. Kdor ne spada notri, je treba takoj skrbeti, da se ga izbriše, in nasprotno, če koga izmed naših ni v imeniku, ki ima po postavi volilno pravico, se mora takoj reklamirati, da se ga vpiše. Ko bodo enkrat volilni imeniki v redu, tedaj pa na agitacijo. Brez agitacije ne more biti uspeha. Pri volitvah je agitacija največjega pomena. Treba je naše somišljenike vtrditi, da jih ne bodo mogli z lažmi in goljufivimi obljubami premotiti nasprotniki, volilce, ki še niso naši pristaši, je treba skušati, da se jih pridobi za dobro stvar. Pred vsem pa se mora na dan volitve paziti na to, da nihče izmed naših ne ostane doma, ampak da gredo vsi brez izjeme na volišče in tam oddajo glasove za naše kandidate. Delati je treba in zmaga bo naša.

Mogočna je naša organizacija, kljub temu, da je še mlada. Kdo ne pozna naše prelepe izobraževalne organizacije pod okriljem Slovenske krščansko-socialne zveze? Sedaj štejemo že okoli 110 bralnih in izobraževalnih društev. Mladeniška zveza je raz-

širjena že po celnem Spodnjem Štajerskem in v najbolj oddaljeni vasi že najdeš člana te mogočne organizacije. In kaj naj rečemo o naši gospodarski organizaciji? Imamo že blizu 100 gospodarskih društev — posojilnic in hranilnic in drugih, — ki tako uspešno pomagajo, da se naš slovenski kmet dviga iz svojega težkega obupnega stanja. Tudi naša politična organizacija je v kljub mladosti mogočna. Že pri zadnjih državnoborskih volitvah, ko je bila S. K. Z. še takorekoč v povojih, je bilo oddanih za njene kandidate nad 30.000 glasov, med tem ko celjski liberalci pod krinko neodvisnih kmetov niso dosegli niti polovice tega števila. Danes pa je naša politična organizacija izvedena več ali manj že do zadnjega kotička.

Iz teh podatkov vidimo, da smo močni, in da se nam ni treba bati nasprotnikov. Zato pa le glavo po koncu in pogumno na delo! Preglejmo natanko volilne imenike in agitirajmo od moža do moža. Kakor bomo sedaj veselo praznovali Veliko noč, tako pojdemo tudi veselo v volilni boj in zmaga mora biti naša. Nasprotniki so potrti, mi se zavedamo svoje moči in smo prepričani zmage.

Politični pregled.

Nova dežel. postava za Bosno.

Iz Dunaja poročajo, da bo nova deželna postava za Bosno in Hercegovino izdana o Veliki noči. Kmalu nato se bo polagoma pričelo z odpoklicavanjem vojaških čet.

Iz Srbije.

Pogajanja o trgovinski pogodbi med našo državo in Srbijo se pričenejo takoj po Veliki noči. — Iz obližja kralja Petra poročajo vest, da je bil pri njem ruski poslanik Sergejev in mu sporočil, da ga hoče car Nik. II. sprejeti. Zdi se, da hoče Rusija dati na ta način Srbiji nekako zadostitev. — Princ Jurij je izjavil ministru Milovanoviču, da odpotuje v inozemstvo, ker v sedanjih razmerah ne kaže, da ostane v Srbiji. Poča se v London. V rusko armado ne vstopi. Prestolonaslednik Aleksander bo najbrže nadaljeval svoje študije na bonnskem vseučilišču. — V kratkem se poroči srbska princezinja Jelena z nekim ruskim velikim knezom. Ta načrt je carjev, ki hoče na ta način pokazati naklonjenost kralju Petru in Karagjorgjevičem. Ruski poslanik je v avdijenci to sporočil kralju Petru.

PODLISTEK.

Na veliki petek v Rimu.

Večni Rim — koliko zanimanje si mi vzbujal v globočinah srca, kadarkoli sem radovedno zrl po tvojih starodavnih ulicah, po tvojih neprimerljivih cerkvah in po tvojih sijajnih palačah: Videl sem v duhu tvojo slavno, skoraj tritisočletno zgodovino. In sem šel na ljubki Monte Pincio — odprl se mi je divni razgled preko tvojega obličja; sem romal gori na Monte Gianicolo — zastrmel sem nad velikostjo in krasoto cerkve sv. Petra, ki se ravno od tam najlepše vidi; sem se obrnil doli do katakomb sv. Kaliste po cesti Via Appia — sem srečaval nebroj tvojih zmagonosnih čet, ki so se vračale s plenom obložene pod vodstvom tvojih vojskovodij iz daljnega izhoda, a na drugi strani sem videl tu sem v temnih nočeh skrivnostne hiteti pogrebce, ki so nesli v podzemeljske grobove svoje zaklade, svoje lunaške mrtve mučenike.

Nepozabljiv mi ostane veliki petek v prvem letu mojega bivanja v tvojem naročju. Prijatelji smo sklenili, da bomo isti dan obiskali vse spomenike iz trpljenja Kristusovega, ki se sedaj nahajajo v mestu Rimu.

Takoj zjutraj nas pelje pot v cerkev sv. Križa v Jeruzalemu (Santa Croce in Gierusalemme).

Tam je nekaj stala bujna palača, katero je sezidal cesar Aleksander Severus. Za njim je v njej razkošna slavnost obhajal cesar Gallienus. Pozneje je postala last bogatega senatorja Setorija, od katerega jo je kupil cesar Konstantin Veliki. Dal jo je svoji materi Heleni za stanovanje. A pobožna Helena

jo je spremenila v cerkev, v katero je shranila najdragocenejši biser, ki ga je prinesla iz Palestine: križ, na katerem je naš Izveličar umrl ter svet odrešil. Prvotna bazilika sv. Helene je v času, ko so papeži v Avignonu bivali, razpadla. Iz njenih razvalin je Urban V. sezidal novo svetišče, katero je dal Benedikt XIV. popraviti v nelepem baroškem slogu. Nj ugoden utis, katerega napravi, le-ta cerkev na gledalca. A vendar nas je močno ganila zavest, da je v njeni zakladnici shranjen največji del Odršenikovega križa. Velika množica je molče ogledovala sveti ostanek iz Kristusovega trpljenja. Mal je, dobro peč dolg in širok, že ves strhljel. Škoda, da so radodarni papeži križ razkosali ter posamezne dele slovečim cerkvam in zaslužnim osebam porazdelili!

Od Sv. Križa smo šli k mnogo obiskani kapeli, ki se imenuje Svete stopnjice (Scala santa). Stopnjice so izkopane iz razvalin Pilatejeve palače v Jeruzalemu. Vdile so iz obširne lope v palači v Pilatejevo stanovanje. Nad njimi je stal Pilat, ko je kravečega in s trnjem venčanega Izveličarja ljudstvu pokazal, rekoč: „Ecce homo — glej, kakšen človek!“ Za časa cesarice Helene so jih prenesli v Rim, in mnoga stoletja že jih obiskujejo v le-tej kapeli neštete trume. Kleče stopajo po njih navzgor; spoštljivo poljubljajo vsako stopnjico posebej. [Sveta spoštljivost nas je obšla, ko smo i mi poljubljali svete kamene, katere je Kristus sam s svojo krvjo posvetil.

Hiteli smo dalje v znamenito cerkev sv. Praksede. V njej častijo zanimiv spomenik iz Kristusovega trpljenja — steber, na katerega je bil privezan Izveličar, ko so ga rimski vojščaki na Pilatejevo povelje bičali. Le-ta steber so že v prvih stoletjih jeruzalemski romarji vneto častili. Tako ga omeni dnevniki frankogolskih romarjev, ki so bili leta 333 v Je-

ruzalemu; opiše ga učeni romar Teodozij leta 530, in v opisovanju jeruzalemskih starin ga s posebnim čiščenjem navede romarji iz Piacenze leta 650. Bil je takrat še dobro ohranjen, a leta 614 so ga perzijski vojaki, ki so Jeruzalem razrušili, podrli in zdatno poškodovali. Kristjani so ga iz razvalin zopet izkopali in leta 1223 ga je kardinal Ivan Colonna, poslanec Honorija III., pripeljal v to cerkev.

Popoldne smo šli v cerkev sv. Petra. Velikanska množica je že čakala tamkaj na običajno slovesnost velikega petka. V enem izmed četirih ogromnih stebrov, na katerih sloni kupola, je kapela. V njej se nahaja več svetih ostankov. Čuvajo jih zelo vestno in strogo. Nikdo drugi, kakor le kanoniki pri sv. Petru, ne sme do njih. Na veliki petek jih kažejo ljudstvu. Dajo ž njimi blagoslov, kakor pri nas z ostensorijem. Med drugimi svetimi spomeniki je tudi košček sv. Križa. Ravno smo stopili v cerkev, ko je zadonel iz kapele na stebri mogočen glas: „Hae sunt reliquiae sanctae Crucis — to so ostanki svetega Križa!“ Množice pobožno pokleknejo ter prejmejo blagoslov s sv. spomenikom.

Dr. Goričljan.

Albert.

I.

Na svežem, svetlem pomladanskem dnevu je sijalo solnce nenavadno jasno in toplo. Se prejšnjega dne je škropil droban, s snegom pomešan dež, proti večeru pa se je hipoma zvedrilo.

A ulice po mestu so grozne! Ostanki snega so se spojili s cestnim blatom v rujavo, umazano zmes, ki škropi pod kolesi mimo hitelih voz in nerodnih

Srbi zopet streljajo.

V ponedeljek so od srbske strani trije srbski jezdec pri Bujatloviču Potoku ob Drini streljali na avstrijsko patroljo. Avstrijska patrula je odgovorila na napad s strelji. En konj srbskega jezdeca je bil ustreljen. Srbi so bežali proti Ragatici. Avstrijski vojak ni nobeden ranjen.

Razpust ogrskega parlamenta in hrvaškega sabora.

Tajnik ogrskega ministrskega predsednika je rekel nekemu hrvaškemu politiku, da bosta začetkom maja razpuščena ogrska zbornica poslancev in hrvaški sabor ter bodo še isti mesec razpisane nove volitve. Na ta način da upajo rešiti krizo na Ogrskem in hrvaško vprašanje. Baron Rauch upa, da na ta način spravi v sabor novo ustavno stranko, ki bi štela kakih 20 do 30 članov in potem stopiti v pogajanje s stranko, ki bo izšla iz volitev kot najmočnejša. Ako bi tudi tako ne mogel dobiti večino za vlado, razpuščal bo ban sabor toliko časa, da se mu to posreči.

Drobne politične vesti.

V londonskih vladnih krogih govore, da bo ruski car Nikolaj po leti obiskal angleški dvor. Dan poseta še ni znan. — Iz Newyorka javljajo, da so angleške oblasti na otoku Trinidad bivšemu venezolanskemu predsedniku Castru zabranile, da bi se izkrcal na otoku Trinidad. — Uradno se poroča iz Peterburga, da bo car Nikolaj o pravoslavni Veliki noči pomilostil izredno mnogo političnih kaznjencev, med njimi pred vsemi tiste, ki so bili administrativnim potom pregnani v Sibirijo. Obenem izide tudi carski ukaz, s katerim se v evropskem smislu reorganizira redarstvo. — Vlada je razpustila v sredo vse organizacije češke narodno-socialne stranke. Obenem je policija izvršila pri vseh teh organizacijah hišne preiskave ter zaplenila vse, kar ji je prišlo pod roke. Vlada je dala razglasiti, da je te organizacije razpustila radi njih protivojaške propagande. — Grška vlada je zasledila zaroto proti grški dinastiji. V Atenah so zaprli za to natihoma nad 50 oseb. — Iz Perzije poročajo, da bodo šahove čete kmalu osvojile Taebis. Boje se, da vprizore šahovi vojaki krvavo klanje, ko vdero v mesto.

Veleizdajniški proces.

Nad en mesec se že vleče veleizdajniški proces v Zagrebu, pa je bilo zaslišanih od 53 obtožencev še-le 35.

V sledečem prinašamo zasliševanje 36letnega trgovca iz Crkvenega boka Steva Radovanoviča. Ta je izjavil, da ni bilo nikakih tajnih sestankov. Preiskovalni sodnik Košutič da mu ni na zaslišanju ničesar rekel o Nastiču in Slov. Jugu, ampak rekel da je, da se je srbska propaganda v Avstro-Ogrski zapričela tedaj, ko so bili ogrski poslanci stranke 48. leta v Belgradu in so tam s Srbi iz kraljestva izmenjavali zastave in sablje.

Predsednik ni dovolil, da bi se govorilo o tem. Na nadaljna vprašanja branitelja dr. Lukiniča se je izkazalo, da se je toženec sam stavil preiskovalnemu sodniku Košutiču na zaslišanje.

Nato je pozval predsednik 56letnega obtoženca Mija Hrvačanina, posestnika iz Dubice in pristaša srbske radikalne stranke. Kakor vsi drugi je toženec radi veleizdaje. Kakor obtoževalen moment suma naglaša obtožnica njegovo osebno znanje s kraljem Petrom. Branitelji so: dr. Krasojevič, dr. Rokinč, dr. Novak in dr. Milivoj Miladinovič.

Toženec je izjavil, da je umel obtožnico in se ravno zato čuti nekrivega. Člen je srbsko radikalne stranke. Na vprašanja predsednika je pripovedoval

pešcev na vse strani. In kakšna gnječa je po trgih danes, na veliko sredo!

Na veselem in nemirnem kretanju, na obrazih, na govorjenju in na smehu živahne, prerivajoče in suvajoče se množice se pozna jasni, veliki teden.

Tu hité goloroke, životne, rudeče krščenice s košaricami s trga, tam stopa zamišljen star penzionist z obnošenim frakom in bliščečimi naočniki: mimo ogla jo je zavil visok, širokopleč gorenjski kmet s pipo v ustih in z rokami v hlačnih žepih; za njim pa hiti z drobnimi koraki njegova okrogla ženica, vsa natovorjena z najrazličnejšim mestnim blagom; suh Dolenjec v irhastih hlačah in s sivim, šilastim obrazom hodi po trgu sem ter tja, ne zmene se za množino okroglih in koščenih komolcev, ki ga sujejo in zbadajo od vseh strani.

Hodil sem kolikor mogoče oprezno, ker me že dolgo časa ni bilo v mestu in sem se skoro popolnoma odvadil tega trušča in prerivanja; zato sem se vsak trenotek bal, da se zaletim v kogarkoli.

Ali ravno sem se bil mimogrede ozrl v neko izložbo, kjer se je prodajalo pristno brnsko sukno, ko se zadenem z desnico neke škatlje.

„Pardon!“

In ne da bi obrnil glavo, hočem iti dalje po ulici.

„O, — prosim! — A glej ga, postoj vendar, zdi se mi, da si — ti!“

„Za Boga, moj Peter, kaj pa tebe tod nosi? — Niti opazil bi te ne bil! — Čakaj malo, jaz nimam posebnega opravka in tako te lahko spremim, da mi vsaj natanko razložiš, kaj počneš, kako se kaj imaš

toženec, da se je štirikrat sestal s kraljem Petrom. Prvikrat leta 1875 za časa ustaje, ki sta se je udeležila tudi kralj Peter pod imenom Peter Mrkonjič in toženec. Tedaj je toženec dal kralju Petru zaščito in skrivališče v svoji hiši v Dubici skozi cel mesec. Kralj Peter je obdeval tam mnogo tudi z avstrijskimi častniki. Pozneje je bil toženec po protekciji svojega brata, ki je še sedaj žurnalist v Belgradu, prišel v Srbijo in je bil tam v nekem uradu dijurnist. Ko je kralj Peter zasedel prestol, se je toženec sestal s tajnikom kralja, ki mu je povedal, da kralj želi govoriti z njim. Tako je prišel do kralja in govorila sta o spominih iz leta 1875. To je bilo v drugič. V tretjič je prišel k njemu, ko mu je prinesel v dar neko puško, s katero so se borili age proti kralju in njegovemu dedu. V četrtič je ponesel kralju en izvod „Spominov na bosansko ustajo v letu 1875“, ki jo je sestavil toženec. Prestolonaslednika Gjorgje je videl samo enkrat, ko mu je donesl neki „Oklic na narod“ iz leta 1875. Ta oklic je sestavil kralj in ki ga je kralj pred mnogimi leti pisal umrlemu bratu toženčevemu. S srbskimi diplomatičnimi in političnimi krogi ni imel toženec nikakih zveze.

Predsednik: „Ali vam kralj ni dal nikdar denarja?“

Toženec (odločno): „Ne, nikdar!“

Nadaljevaje je rekel toženec, da je kralj Peter sicer res enkrat dal 100 frankov za srbsko avtonomno šolo v Dubici. Priredili so bili zabavo v prilog tej šoli. Nekaj povabil je poslal toženec svojemu bratu v Belgrad, in tako je prišlo eno povabilo tudi v roke kralja Petra, ki jo je kvitiral s 100 franki. Ni pa nikakor res, da bi bil kralj to šolo stalno in redno podpiral.

Na to je dal predsednik prečitati korespondenco toženčevu. V tej sta dve brzobjavi kralja Petra, v kateri se zahvaljuje na čestitkah za novo leto in za „krstno ime“ (rodbinski praznik v vsaki srbski rodbini). Potem je bilo prečitano neko pismo iz leta 1868 o tedanji politični situaciji, o razmerah v Bosni in Hercegovini, o jugoslovanski ideji itd. Pismo je jako interesantno.

Branitelj dr. Mazzura: „To pismo naj bi se izročilo jugoslovanski akademiji v Zagrebu!“

Branitelj dr. Roknić je podprl predlog dr. Mazzure.

Predsednik: „O tem je tožencu odločiti.“

Toženec je dalje izjavil, da Nastiča ne pozna, in da nič ne ve o Slovanskem jugu. Razlagal je razlike med srbsko radikalno in samostalno stranko. — Med nadaljno razpravo je prišlo tožencu nekoliko slabo in so ga morali odvesti iz dvorane.

Med tem je pozval predsednik 34. toženca, občinskega predstojnika Dmitra Ervačanina. Toženec se ne čuti krivega. Ravno Hrvatje so ga izvolili občinskim načelnikom. Do pretepev je prihajalo v občini pač večkrat; ali to vedno le radi deklet, ne pa iz političnih razlogov. Kralj Peter je poslal enkrat 100 frankov za šolo, kakor je že povedal prejšnji toženec. „Jaz za svojo osebo bi bil vsprejel tudi 5000 dinarjev, ako bi jih bil kralj poslal.“

Prihodnji dan razprave je bil zelo buren. Na očitjanja, da je preiskovalni sodnik vodil preiskave pristranski, je vstal državni pravdnik Accurti in je branil preiskovalnega sodnika dr. Košutiča. Očitel je dr. Medakoviču, da je rekel, da bi se preiskava morala pričeiti v Budimpešti.

Sploh je ta govor državnega pravdnika povzročil med obtoženci velikanski nemir. Obtoženci obsujejo državnega pravdnika in njegovega namestnika, dr. Stožirja, z najgršimi psovkami, ki jih ni moč objaviti, in so pri Srbih v navadi.

Pero Bekić zakliče: „Dr. Košutič nam je re-

— a kratka, vse! — Kako dolgo časa se že nisva videla —“

Zadnje dve leti, odkar nisem čul ničesar od njega, ni se Peter Šlibar, moj prijatelj, niti za las spremenil.

Obraz njegov je popolnoma tak, kakor svoje dni: okrogel, miren; lasje gosti, ščetinasti; čelo nizko; obrvi visoki gori, kar je dajalo majhnim, motnim očem nekak presenečen izraz; nos okrogel, bel, skoro podoben koščeku testa; ustna polna, debela, vedno nekoliko odprta, da se vidita obe vrsti belih, bleščečih zob.

In tudi oblečen je moj prijatelj prav kakor pa nekda: vse nekako visi od njega, kakor bi ne bilo urezano zanj; hlače predolge, suknja prekratka, a povsod vse polno gub; kravata mu uhaja neprestano nad nizki ovratnik, manšete mu silijo izpod rokavov; premajhen klobuček na veliki glavi Petrovi izgleda, kakor bi prišel na nepravdo mesto.

Ta obraz, ta obleka, počasno, nerodno, malone boječe kretanje — vse izdaja človeka nesamostojnega — bojazljivo, otroško dušo.

„A kako si natovorjen; — dobro skrbiš za praznike!“

„To je kupila dopoldne moja žena; ker pa seveda sama ne more nositi —“

Jaz obstanem.

„Tvoja žena? — Kaj ti si se oženil, Peterček? Ha, ha, ha!“

„Čemu se pa smeješ? To vendar ni nič čudnega. Jaz bi ti bil takrat pisal, pa nisem vedel tvoje naslova.“

„A povej mi vendar, kako se je to zgodilo, Ne,

kel, da so Mažari pravi veleizdajniki in da sedimo mi v zaporu zaradi aneksije!“

Gjurič zakliče dr. Stožirju: „Vi ste nam v pričujočnosti moje žene dejali, da bo vsa stvar v štirinajstih dneh končana. Zdaj pa sedimo že osem mesecev in se nas predlaga za večala!“

Obtoženci vpijejo: „Ne bojimo se verig!“ itd. Državni pravdnik in njegov namestnik sta morala bežati iz dvorane.

Senat obsodi osem obtožencev na temno ječo in post in vse izključi od petih razprav.

Obtoženci vpijejo: „To je neodvisno sodišče! Mi se nikogar ne bojimo! Obesite nas!“ itd.

Nato se oglasi dr. Medakovič, član gosposke zbornice, češ, da ni napadal Mažarov. On da ni rekel, da se mora preiskava začeti v Budimpešti. To da je podla insinuacija. Dr. Košutič je slabo slišal ali pa napak umel.

Accurti replicira, da so izjave dr. Košutiča zaprisežene.

Dr. Medakovič apelira na mažarske politike, ki bodo gotovo napade na njegovo osebo zavrnili in prinesli luč v celo zadevo.

Accurti: „Luč bo prinesla preiskava.“

Ko hoče dr. Medakovič napadati dr. Košutiča, mu predsednik vzame besedo.

Nato se zaslišita obtoženca Gjüre Erak in Dušan Ervačanin.

Ko sodnik prvemu očita, da je kupil veliko sliko kralja Petra, ki stane 80 kron, je odgovoril obtoženec:

„Rajši si kupim za ta denar kravo, kakor pa kralja Petra!“

Rodoljubi!

Darujte v veselih velikonočnih praznikih za volilni sklad Slovenske kmečke zveze. Vsak dar se bo objavil v „Slov. Gospodarju“ in „Straži“.

Raznoterosti.

Slov. kmečka zveza bo prihodnji teden postavila v vseh volilnih okrajih svoje kandidate. Predpriprave so vse izvršene. Svoje somišljenike pa iskreno prosimo, da pregledajo že ta teden volilne imenike in poročajo S. K. Z. število volilcev v splošni, kmečki in tržki skupini. V letaku „Pozor na volilne imenike!“ se je vrnila pomota, da imajo volilno pravico v kmečki skupini le tisti, ki so dovršili 23. leto. Glasiti bi se moralo, da oni, ki so dovršili 24. leto svoje starosti. Sicer so si to gotovo popravili že vsi, ki poznajo avstrijsko volilno tehniko.

Liberalci so zelo dična družba. To se je pokazalo že lani enkrat. Tedaj je dr. Benkovič pisal zaupno pismo gospodu E. v T. Slednji je v svoji preveliki zaupljivosti pokazal pismo učitelju K. Ta pa ni vedel nič boljšega, kakor da se je s prvim vlakom peljal v Celje — pismo seveda z njim — in drugi dan je „Domovina“ doslovno objavila to zaupno pismo. Pa recite, da liberalci niso pošteni — ovinkarji!

Nemški ne zua, to edino je, kar so si namislili liberalci pri našem kandidatu za okraj Ptuj—Ormož. Sicer to ni narodno stališče, ampak mi lahko rečemo, ki Meška dobro poznamo, da vsaj toliko zna, kakor Roblek in Ježovnik, koje je poslala Narodna stranka v državni zbor.

Terglavijade prinaša „Narodni Dnevnik“ in v njih obrekuje dosedanega deželnega poslanca Terglava. Seveda, doktor ni, kakor so celjski koncipijenti, a srca in razuma za slovenskega kmeta ima

to je naposled preveč; da si se dal tako na lepem omrežiti od teh ljudi —“

„Prosim te, ljubi moj prijatelj, jaz sem ljubil Stanko že od nekda; in to ti je prav dobro bilo znano —“

„Nikakor ne, Peterček! Kdo se ti je smejal, kadar si pravil ves jokav in navdušen o svoji ljubezni? Ali na vse zadnje, — ti si vendar srečen?“

„Vsekakor, popolnoma srečen!“

„To ti verjamem.“

In verjeti bi mu moral vsakdo, kdor bi pogledal to nedolžno, nevedno, in — z vsem zadovoljno osebico.

„Tu je hotel „Lloyd“! Stanka je dejala, naj jo počakam tu v gostilni, — posetila je nekatere svoje prijateljice. Pojdi z menoj, — ona bo vesela, da te vidi, čeravno se mi zdi, da ti ni posebno simpatična. — In oprosti — jaz si tega nisem mogel nikdar razlagati.“

„To je prav, in niti na misel mi ne pride, da bi ji zabavljaj zdaj, ko je tvoja žena. Ali prijatelj, — kako je prišlo, da so se tiste homatije tako — rečimo, srečno rešile?“

„Povsem naravno, kakor vidiš. Takoj dva dni potem, ko si ti odšel iz mesta, poprosil sem njene roke, in dragi moj, ne kesam se.“

„Pa takrat, — na kolodvoru, si bil vendar ves razburjen.“

„E, to je bilo samo zunanje. — A moja srce, kakor veš, je zmirom jednako. — Stanko sem rad imel, kakor prej, ne vem, kako sem se mogel tako daleč spozabiti!“

[Dalje prihodnjič.]

gotovo več nego vsi celjski doktorji skupaj. In to je nam kmetom dovolj! Naravnost otroče pa je, da narodna stranka prinaša celo vržinke v volilni boj. Tako globoko so padli gospodje, ki žele tudi zastopati slovenski narod v Gradu!

Skup za delavca. Od zadnjih državnozbornskih volitev je mirovalo delovanje Narodne stranke za delavske ljudstvo v Trbovljah. Sedaj pred deželnozbornskimi volitvami zopet čitamo v „N. D.“ o njenem delovanju za delavce. Nubrali so med njimi par krono za svoj volilni sklad. Čestitamo!

Ovinkarji v Savinjski dolini so že na delu. Razširjajo namreč gorostasno budalost, da je Kmečka zveza zato, ker je bila proti odprtju srbske meje, izzvala bojno napetost med Srbijo in Avstrijo, ki stane našo državo že 60 milijonov. Naši kmetje pa jim odgovarjajo: Če ima Kmečka zveza tako moč, da bi kmalu celo Evropo spravila v ogenj, potem še bolj zasluži naše priznanje.

Velikansko prireditve priređe celjski liberalci na velikonočni ponedeljek v Zalcu. Produciralo se bo, kakor poroča „Narodni List“ 7 poslancev in kandidatov, izmed katerih si bodo žalcani izbrali dva najbolj vredna, da bosta 17. maja propadla. Utegne biti prav zanimiva komedija.

Shod srednješolskih učiteljskih društev. Shod srednješolskih učiteljev na Dunaju je razpravljal 5. t. m. o stanovskih vprašanjih glede na suplente. — Sklenilo se je: Suplenti, ki imajo izkušnje, pri konferencah glasujejo. Suplente naj nakaže ministrstvo posameznim zavodom. Ustanove naj se zato triosrednja mesta in sicer za slovenske, italijanske in nemške srednješolske učitelje na Dunaju, za češke v Pragi, za poljske in rusinske pa v Lvovu. Plače naj dobe suplenti letno 2400 kron. Veljajo naj za nje učne obveznosti, ki se jih morajo držati pravi učitelji. Nato se je razpravljalo o stanovskih vprašanjih pravih srednješolskih učiteljev, glede na katere se je sklenilo: Odpravi naj se tajna kvalifikacija, kakor tudi ukaz z 10. oktobra 1851, ki zahteva, naj se v kvalifikaciji označi politično mišljenje srednješolskih učiteljev, nadalje se zahteva službena pragmatika in disciplinarna postava. Času primerne tudi niso kvin- kvenalne doklade. Profesorski naslov naj se državno štiti in naj imajo pravico nanj zgolj akademiki.

Izpremema odvetniškega reda. Pravosodno ministrstvo namerava izpremembo veljavnega odvetniškega reda, ustanovljenega z zakonom z dne 1. aprila 1872 ter se je obrnilo do odvetniških zbornic, da naznani svoje mnenje o raznih točkah, ki jih hoče spremeniti. Gre se pred vsem za disciplinarno postopanje. Ministrstvo želi odgovor na sledeča vprašanja: Ali se spremeni dosednji način kazni? Izkušnja uči, da sedanja kazen, obstoječa v tem, da se odvetniku prepove izvrševanje poklica največ za eno leto, ne doseže namena. Ali naj se obdrži dosednji način preiskave, oziroma poizvedovanja? Načelo neposrednosti naleti pri disciplinarnem postopanju na velike ovire. S kakšnimi sredstvi bi se dalo postopanje pospešiti? Ali naj disciplinarni prestopki odvetnikov tudi zastarajo, in čez koliko časa? Ali naj se odvetniki pozivajo kot člani v najvišji disciplinarni senat, zlasti z ozirom na to, da pri tem ne bo mogoče upoštevati vseh odvetniških zbornic? Kako se naj urede jezikovne razmere tega senata in kako pokrijejo stroški? — Razun tega bodo zbornice seveda opozarjale na razne vrzeli sedanjega odvetniškega reda, na dvo- me pri razlagi in na nedostatke, ki jih je pokazala dosedanja raba navedenega zakona.

„Narodni Dnevnik“ še vedno vstraja pri svoji nesramni laži, da je bil profesor dr. Verstovšek dne 24. marca na zaupnem shodu S. K. Z. in da je tam bujskal proti kompromisu, ne da bi to mogel dokazati in na ta način prislužiti Narodnemu skladu tisoč kronic. Mi danes ponovno pozivamo „Nar. Dn.“, oziroma njegovega poročevalca, naj svojo trditve podpre z resničnimi dokazi, sicer je in ostane navaden lažnjivec.

Sedem poslancev ima Narodna stranka že sedaj, ko so volitve še pred nami. Tako vsaj trdi Narodni List, ko naznanja, da bo na velikansko prireditvi na velikonočni ponedeljek v Zalcu nastopilo sedem poslancev. Imajo pač srečo celjski gospodje. — Pri kompromisnih pogajanjih so zahtevali za se 4 mandate, sedaj imajo pa kar brez volitev že sedem poslancev.

Centenim naročnikom naznanjamo, da ponedeljkova številka „Straže“ radi praznika ne izide. Prihodnja številka izide v sredo, dne 14. t. m.

Štajersko.

Mariborske novice.

Nezaslišno trpinčenje živali se je dogodilo v sredo popoldne na tržaški cesti. Nek mesar in njegov pomočnik sta gnala tri krave po državni cesti v Maribor. Ker pa krave že dalje časa niso bile na prostem, so hodile bolj težko in počasi. Mesar jih je prignil iz Račjega in zato je bilo govedo že močno utrujeno. Na Tržaški cesti se je ena krava od prevelike utrujenosti zgrudila na tla. Da bi jo spravil zopet na noge, je naščuval pomočnik Trafella velikega mesarskega psa na ležečo kravo, katero je pes znatno ranil in poškodoval. To brezsrčnežu še ni bilo zadosti, šel je in vlival vode ubogi živali v ušesa. Tako trpinčena uboga žival se je končno s težavo dvignila ter šla nekaj časa, a kmalu so ji opešale moči in je zopet padla. Na lice mesta došli stražnik

se je vendar usmilil uboge živali. Oba, mesar in njegov pomočnik, se bosta morala zagovarjati pred sodnijo radi trpinčenja živali.

Tepež. Dne 21. marca t. l. je prišel Karl Rudl, stanovnik v Tremlovem bregu k viničarju Jakobu Raner tudi v Tremlovem bregu očividno iskati prepira. Ker pa gospodarja ni našel doma, je hotel njegovo ženo in 17 letnega sina pretepati, a sta oba zbežala. Na vpitje je prišel Jakob Raner, kateri je bil pri sosedu in hotel Rudl na pomiriti. Rudl ga je pa s kolom tako po glavi udaril, da se je ta takoj zgrudil na tla in brezavesten obležal. Sodnijska komisija, katera je drugi dan na lice mesta prišla, je konstatirala pri Ranerju težke telesne poškodbe na glavi in na hrbtu in ga zaradi tega poslala v mariborsko bolnišnico.

Umazano in voden mleko. Od zavoda za preiskavo živil v Gradu, sta prišla dva uradnika v Maribor, da kontrolirata v mesto prinešeno mleko. Na mestni meji proti Leitersbergu in št. Petru sta pričela v sredo jutraj s svojim delovanjem in sta našla kakor po navadi mnogo nedostatkov. Dobila sta ne samo z vodo zmešano in posneto mleko, ampak tudi umazano in smetnjivo. Našlo se je tudi več slučajev, da je bilo mleko v umazanih steklenicah in posodah.

Ukradena monstranca. Posestnici vile Mariji Dobaj je bila ukradena po noči iz zida njene vile v Jožefovi ulici št. 13 v neki svetilki se nahajajoča pozlačena monstranca v vrednosti 50 K. Monstranca je 40 cm visoka in 20 cm široka, ter posejena z rdečimi, ko koruzna zrna velikimi, kamenčki. V sredini se nahaja pod steklom monogram J. H. S. Zlikovci se zasledujejo.

Osebnost. Za kontrolorja mariborske moške kaznilnice je imenovan Moric Hans, dosedaj nadzornik ženske kaznilnice v Begunjah na Gorenjskem.

Celjske novice.

Visoke politike ne more vsak uganjati. Kaj takega si more privoščiti le inteligenca „Narodnega Dnevnika.“ Tam se sedaj razpravlja visoko kulturno-socialno-agrarno-politično vprašanje, kako g. Terjav viržinke kadi. V prihodnjih poglavjih se bo razmotrivalo, kolikokrat Terjav kihne, „wie er sich räuspert und wie er spuckt.“ Vsa čast taki inteligenca, ki vse to inteliguje za blagor slovenskega ljudstva.

Cerkvena glasba. Na Velikonočno nedeljo ob 9. uri se bo v Marijini cerkvi proizvajala maša na čast sv. Ludovika od Avg. Weirich, kapelnika cerkve sv. Štefana na Dunaju s sodelovanjem orkestra celjske mestne godbe.

Obred umivanja nog v celjski opatijski-mestno-župnijski cerkvi je izvršil mil. g. opat Fr. Ogradi pri dvanajstih starih, katerih imena in starost so: Maks Kugler (star 85 let), Franc Krašove (80 let), Andrej Verhovšek (77 let), Janez Šribar (73 let), Jožef Kačič (73 let), Franc Gaberšek (71 let), Anton Korej (70 let), Janez Goršek (69 let), Tomaž Janežič (68 let), Janez Zajc (65 let), Martin Bizjak (57 let), Mihael Kolar (56 let).

Ptujske novice.

Volitve v okrajni zastop ptujski. Po dveletnem čakanju je ptujsko glavarstvo vendarle enkrat razpisalo volitve v okrajni zastop, ki se bodo vršile: 1. v skupini veleposestva dne 27. aprila 1909, 2. v skupini najvišje obdačenih industrije in trgovine dne 28. aprila, 3. v skupini mest in trgov (Ptuj in Ptuj-ska gora) dne 29. aprila, 4. v skupini kmečkih občin dne 30. aprila. Ako store slovenske občine in slovenski veleposestniki svojo dolžnost, bo ptujski nemški gospodi, ki širi le nemškutarijo in strupeno žganje, v tem zastopu odklenalo. Slovenski možje, na noge!

Ustrelil se je v soboto, dne 3. aprila v gostilni Krall v Dravski ulici 21 letni Wilhelm Schilps, doma iz Strassgang-a; vzrok: ženska, ki ga je goljufala. Hotel je najprej svojega tekmeca, njo in potem sebe ustreliti, ko ni mogel nobenega teh dobiti, pomeril je v svojo glavo in bil takoj mrtev.

Nova šnopsarna se bo odprla na Ptaju. Govori se, da misli g. Leskosegg pomnožiti slavo šnopsarske metropole na Spod. Štajerskem. Huttar je postal milijonar, Strasschillu ne manjka k temu veliko, slovensko ljudstvo pa ima še vedno preveč pameti, zdravja in denarja! Ubogo ljudstvo!

Drugi kraji.

Hoče. Zadnji čas je „Marburger Zeitung“ prav nesramno napadala našega gostilničarja g. Jakoba Salamun. Jezi se nad njim, ker je zaveden Slovenec in hoče trobiti v rog nekega posilinemškega učitelja. Seveda marburgerica ni pomislila, da je s tem napadom dosegla prav nasprotno, nego je nameravala. G. Salamun je sedaj razkričan kot zaveden Slovenec in vsi izletniki, ki pridejo v Hoče ga bodo obiskali, kar mu gotovo ne bo v škodo.

Tepanje pri Konjicah. (Socialnodemokratski kandidat Jože Kitek nas je počastil zadnjo nedeljo v preteklem mesecu; imel je namreč volilni shod v Lamutovi krčmi. Pravi, da je kandidat delavske stranke. Kmetje smo ga dobro zavračali; saj je pa tudi take neumnosti govoril, da bi mogel z njimi le kakega duševnega revčka za se pridobiti. Lisčevi fantje, ki Štajerca berejo, so ga še najbolj verno poslušali. Predsedoval pa je shodu, kaj mislite g. urednik — naš g. nadučitelj Jurko. Gliha vkup štrih. Pika.

Sv. Jurij ob juž. žel. „Narodni Dnevnik“ piše: „Pri občinskih volitvah v trgu št. Jur ob juž.

žel. so zmagali klerikalci z 9 glasovi večine. Od 144 volilcev se jih je volitve vdeležilo 121. Klerikalci so zmagali s pomočjo raznih ženic, katerim so gg. duhovniki napolnili ušesa z grožnjami, da bodo večno pogubljeni, če ne volijo farovških kimovcev. Pri volitvah so se v tem oziru godile neverjetne reči.“ — Tako piše „Narodni Dnevnik“ — res imenitno(!), ko bi le vse res bilo. Kot odgovor naj služi samo par prizorov pri teh velezanimivih volitvah. Ker je pri volitvah v okolici Narodna stranka tako „sijajno“ propadla, zato so izdali klic: v trgu mora na vsak način zmagati Narodna stranka v obeh razredih. In zato so pa delali pristaši Narodne stranke s takimi sredstvi, kakor so jih res samo oni zmožni. Izkaznice in glasovnice so zadrževali, kakor dolgo je bilo mogoče, in nekateri volilci so jih le na odločno zahtevo komaj dobili. Neka volilka je izkaznico in glasovnico še le na dan volitve dobila na zahtevo gosp. komisarja. Krono svoje politike so si pa dali naši pristaši Narodne stranke na glavo s tem, da so poslali g. Rudolfa Dobovišek volit s pooblastilom za nekega peka, ki je že pred par leti umrl. Nato si lahko vzamejo patent. In kadar bodo prihodnje občinske volitve, si pa naj izposodijo v župnišču mrtvaško knjigo in naj prepisejo imena rajnih, za katere bodo potem s pooblastili volili. Na tak način bodo gotovo spravili toliko glasov skupaj, da bodo zmagali. Lepo (?) so napravili tudi z g. učiteljem Čulkom. Ker je propadla Narodna stranka v II. razredu, so v vsej naglici izbačili g. Čulka iz I. razreda, v katerem so ga kandidirali za slučaj, če bi zmagali v II. razredu. Res lepo! O ženicah in grožnjah pa naj pristaši Narodne stranke malo govorijo, že vejo zakaj; drugače pride za nje kaj neljubega na dan. Največ se je trudil znani Jože Drogenig, ki še menda, po noči ni imel miru in si je bil že popolnoma svest zmage. Toda vse to ni nič pomagalo. — Pristaši Slov. kmečke zveze so dobili v II. razredu 65 do 70 glasov, pristaši Narodne stranke pa 50 do 56 glasov. Izvoljeni so sami vrli možje: gg. Artman Ivan, trgovec; Kinc Herman, krčmar; Valentin Mikuš, župnik; Jager Avguštin, Pisanec Franc, Soler Franc, kmetje. Namestniki: Čater Karol, Grzina Fr., Žličar Mihael, kmetje. — In te može si upa imenovati „Narodni Dnevnik“ farovške kimovce! Je že dobro! Pride o pravem času vse prav! Te in še druge tem podobne reči so menda tiste neverjetne reči, o katerih bi bil menda rad pisal „Narodni Dnevnik“, pa si menda ni upal. K temu še pa dostavimo, da so baje pristaši Narodne stranke rekurirali; so menda zopet našli kak „akl“; in pa da baje delajo na to, da bi radi g. kaplana zaprli. O jej, o jej, naj še malo počakajo!

Dramlje. Proti veri in resnici. V novem dopisu o Roblekovem shodu hoče „Nar. List“ od 1. aprila na vsak način spricati, da je Slov. Gospodar zaručatelj lažnjivec, on pa, da govori vse natančno, resnično in nič proti veri. Denimo ga na rešeto. Na shodu je župnik Robleka spomnil na tri v Narodnem Listu tiskane zglede, da ta list surovo napada katoliško vero. Lani 19. nov. mu ni bilo prav, zakaj prepoveduje deželni šolski svet v Ljubljani mladini brezverno svobodno misel. Eden teden pozneje prinaša iz Dramelj dopis, da je 8 mož na podlagi katoliške vere razne hudobije vganjalo. Letos 4. marca trdi v dopisu iz št. Jurja, da kvari spovednica, prižnica in kaplani naše ljudstvo že tisočletja. Na prvi slučaj ni odgovoril Roblek, kakor trdi Nar. List, ampak njegov advokat Jarnovič. Ta si je predrznil župniku N. L. iz rok zmakniti in trditi, da ni v Narod. Listu nič proti veri. Liberalci so mu divje pritrjevali. Na drugi in tretji slučaj so vsi skupaj molčali ko grob. Roblek je iskal nekaj izgovorov, ki so sami na sebi resnični, pa ne opravičujejo ga, da sme kot veren mož v slabi tovaršiji pri Narodni stranki ostati, ker se ta pajdaši z brezverskimi svobodomisleci ter tudi sama sprejema v svoj list brezverske nauke. Konečno se nekaj. Ne dolžite nas več, da smo na shod prišli z namenom nemir delati. Župnikovi pomirjevalni besedi pred shodom se imate zahvaliti, da je bil shod in da ni Roblek z brzovlakom domu hitel. — Vnovič vas tolaži vaš dopisnik, da so vendar vsi poslušalci Robleku izrekli zaupanje. Za pet glasov se da zgledati. Vi mu bote pa rekli: to ni res. Žensk je bilo do sto. Te mu ne morejo zaupanja izreči, ker ne volijo. Dalje. Možkih klerikalcev je našel vaš dopisnik do 60, vseh poslušalcev 300 do 400. Navaden šolar vam izračuna iz tega, da je za Robleka glasovala morebiti polovica volilcev. Tako se bližamo z vašim potrdilom naši trditvi, da je menda tretjina glasovala za Robleka. Vidite, kako delate proti veri in resnici in koliko sebi sproti škodujete. Liberalci! Nekaterih svojih zapeljivih voditeljev se otresite, pa pridete zopet do pameti in dobrega imena.

Smartno na Paki. Zrakoplov smo videli plavati čez našo dolino dne 7. t. m. Plul je v smeri od vzhoda proti jugozapadu. Sodijo, da se je nahajal v višini 2000 m. Videl se je velik kakor luna. Ker je bilo to ravno ob solnčnem vzhodu ob 47. uro, ga je solnce obsevalo in je bil videti kakor žareča obla. Z daljnogledom so baje razločili v zrakoplovu ljudi. Ljudstvo je to nenavadno prikazen gledalo z začudenjem, praznovernejši pa z strahom. Ako kdo o tem zrakoplovu kaj več ve, prosimo, da poroča.

Sv. Peter v Sav. dol. Občinske volitve so pred durmi. Liberalci agitirajo pridno z lažmi. Laž in obrekovanje je pristno liberalno orodje. Kosmel in Klopčič pripovedujeta volilem, da hočejo klerikalci staviti na

občinske stroške gledališče in cerkveno hišo za veliko tisoč kron. Kosmel, ki se sedaj sramuje, da je reklamiral v volilni imenik neko nemško veleposestnika, pa je, da se v javnosti opere, iz trte izvil laž, da sta g. župnik in Lenko sklenila kompromis. S to lažjo se g. Kosmel samega sebe prekosi. Pač res, da stojimo v začetku aprila: „Narodni dnevnik“ gre na lim. Z istim pravom bi lahko kakšen list poročal, da sta za deželnozborske volitve dr. Kukovec in dr. Ambrožič sklenila kompromis! Po poti tako podlih laži šentpeterski liberalci ne bodo zagali. Morbiti bode v Randlovi kleti pripravljen polovnjak vina več izdal. Bomo videli.

Fram. Dne 6. t. m. se je ponesrečil 25 letni težak Anton Vrečko z Ranč pri vožnji drv na občinski cesti. Vrečko, kateri je sedel na vozu, je zadel z desno nogo ob drevo, ki stoji ob cesti in si pri tem zlomil nogo v členku. Ponesrečenca so odpeljali v mariborsko bolnišnico.

Štajerski Slovenci.

Stopite vsi pod mogočno zastavo Slovenske kmečke zveze in obrnite hrbet celjskim doktorjem, ki vas poznajo le ob volitvah, sicer ste jim pa trn v peti.

Koroško.

Koroški deželni zbor bo, kakor se čuje, sklican v drugi polovici meseca aprila.

Celovec. Dobro je govoril znani nemški pisatelj Rosegger pred Božičem v nekem časopisu: „Wenn man statt eines jeden Denkmals, das man heutzutage setzt, dem betreffenden Unsterblichen zu Ehren ein Schulhaus baute oder so was, so würden wir weiter in die Zukunft hinein wirken als durch Peril-Stein und Erz. Die Unsterblichen haben das mit dem Strumpfwerken gemein, daß sie immer — wirken wollen.“ — To velja tudi za nas. Četudi nimamo preveč, ne denarja in ne priložnosti, da bi slavili neke slavni spomeniki in spominski plošči, sem in tje se to vendar zgodi. In če bi se ta denar rajši v slavljenčevem imenu zbral za kako obmejno šolo in bi se ta šola imenovala potem po slavljenču, bilo bi za nas Slovence gotovo veliko večje ga pomena, nego da stavimo mrtev spomenik.

Celovec. Hude pridige morajo poslušati koroški krščanski socialci, ker so šli pri zadnjih volitvah deloma s Slovenci. Celo glasilu dunajskih krščanskih socialcev „Deutsches Volksblatt“ jim bere levite in „Fr. Stimmen“ to seveda z velikim veseljem ponatiskujejo. Nemci so pač vsi nacionalci, ne pomislijo pa, da bi v lastno škodo krščanski socialci na Koroškem nikdar ne bili šli z nami. Naravnost nesramnost pa je, ki ji ni primere, kako „Fr. Stimmen“ citirajo opazko v „Miru“, da so nemški kršč. socialci izgubili en mandat zato, ker premalo povdarjajo narodno idejo v svoji stranki in s tem zidajo le most, po katerem njihovi lastni pristaši stopajo v nasproti tabor. Tu podtaknejo „Fr. Stimmen“ same stavek, češ, da piše „Mir“: „Prav se jim godi, tem izdajcem!“ Ta stavek debelo tiskajo, češ, v tem se strinjamo z „Miro“! In tega stavka v „Miru“ seveda nikjer ni! Ali ni to neverjetna lopovščina?

Celovec. Slovenščina je vendar le potrebna in celo pismena slovenščina. To misel je zastopal, kakor posnemamo iz poročila tukajšnje trgovske zbornice, zborniški svetnik Franc Wirth, znani lesni trgovec iz Beljaka, ki si je navzlic svoji nacionalni zagrizenosti ohranil še nekaj masla v glavi. Govorilo se je namreč o trgovskih nadaljevalnih (večernih) šolah za vajence. Pri tej priliki se je svetnik in celovski trgovec Zier skazal pravega sebičnega. Vajenci naj bi se tem manj kot mogoče učili, da bi jih trgovci lahko malo bolj izrabili doma, tako pa zamudni vajenci toliko časa za šolo. Češ, mi trgovci smo itak taki reveži! Seveda, celovski trgovci bi radi v vajencih imeli delavce brez plačila, drugega pa nič. Samo hajlati bi smeli, sicer pa tem neomikanejši tem bolje. Wirth pa je pripomnil: „Znanje slovenščine je pač enkrat koroškim komi jem neobhodno potrebno. In če se Nemci ne odločijo, da se učijo slovenskega jezika, bodo pač povsod slovenski vajenci in pomočniki vzeli Nemcem službe. Radi tega je potrebno, da bi se v nadaljevalnih šolah poučevala tudi slovenščina, in sicer ne samo koroško narečje, ker to ne zadostuje; danes mora trgovski pomočnik že tudi malo pismene slovenščine razumeti in govoriti. Wirth je sicer s svojim predlogom v zbornici propadel, ker so bili vsi drugi, kot nacionalni prenapeteži, proti njemu, češ, da se potrebuje k večjemu dialekt slovenski. Za nas je pa to vendar veliko zadoščenje. Ja, ja, diese Malefiz-Krainerische Kunstsprache, die ein Kärntner gar nicht versteht!!

Celovec. „Freie Stimmen“ popravljajo „Miru“ podtaknjeni stavek o nemških krščanskih socialcih, češ, da je bil to le prevajalčev dostavek, ki je pomotoma prišel vmes. Čudno pri vsi stvari — če namreč popravljajo iz lastnega nagiba — je le to, da je moglo uredništvo smatrati za mogoče, da bi ta stavek stal v „Miru“. Ali si pa niso morda mislili: nekaj bo že ostalo!? Da so njihovi pristaši od sile lahko verni, se vidi iz tega, kako sveto je cela dežela verjela raco o 20 kranjskih milijonih in druge volilne čenčarije!

Celovec. Konjski tramvaj, ta predpotopna znamenitost celovška, bo vozil iz mesta do Vrbskega jezera letos še-le od 1. maja naprej, to pa zaradi dol-

ge zime in pa, ker se ta vožnja brez tujcev itak ne izplača.

Celovec. Umrli je na Dunaju Ruđ. Krasnigg, znani humoristični pisatelj. Bil je rojen v Celovcu in je gotovo slovenskega pokoljenja.

Celovška okolica še ni dovolj pomenjena. Nemški Schulverein je sklenil, da posveti prav posebno pozornost vtrditvi nemštva v okolici koroškega glavnega mesta. Pri Sv. Tomažu je priskočil na pomoč z 2000 K za prizidek šoli, ki je seveda popolnoma nemška.

Spodnji Dravograd. Pri davkariji v Št. Pavlu leže sledeči vrednostni papirji za 30 let, ne da bi se kdo za nje oglasil: Greilberger Šimon, dolžno pismo 1000 K, Ana Zellnig dolžno pismo 800 K, Jakob Pichler dolžno pismo 110 K 79 vin, Franc Käfer dolžno pismo 1688 K 47 vin, Lovrenc Mayer dolžno pismo 175 K, Jožef Mayer dolžno pismo 175 K in 425 K, Rok Mayer dolžno pismo 400 K, Janez Joras dolžno pismo 250 K, Ivana Lingitz dolžno pismo 500 K, Jurij Schiller knjižici Volšperške hranilnice na 491 K 32 vin. in na 1078 K 92 vin.; Štefan Grešovnik knjižica volšperške hranilnice na 424 K 54 vin. Če se lastniki re bodejo zglasili do 1. februarja 1910, bodejo vse te reči zapadle državi.

Kranjsko.

Vremensko signalno postajo napravi Ljubljana na Gradu. Ljubljancani bodo torej lahko vedeli, kaj ugiba centralni meteorološki zavod o vremenu za bližnjih 24 ur. Toda za to bo treba nekoliko študij. Omenjeni zavod za meteorološko opažanje razpošilja namreč po vsaj državi vremenske brzogave, ki so pa šifrirani. Človek mora poznati dotična znamenja, potem pa razume telegram in ve, kakšno vreme se pričakuje. Posebne tabele tolmačijo ta znamenja. Kranjska deželna vlada je predložila mestnemu magistratu, naj si napravi nekoliko takih tabel in mestni svet je sklenil, da jih kupi devet, ter jih razda mestnim ljudskim šolam in dekliškemu liceju, ena se namesti na vremenski hišici, ena pa na magistratu. Na Gradu se pa napravi vremenska signalna postaja, ki bo na stolpu kazala 1 meter visoke šifre, da se bodo videle od vseh strani. Opazovalci se bodo gotovo kmalu naučili znamenj s tabel in jih bodo razumeli, kadar se bodo na Gradu pokazali. Kadar se bodo znanci shajali, ne bodo morda več začeli zabave z besedami i Danes imamo slabo vreme, — ampak bodo dejali i Jutri bo pa lepo vreme.

Velika obravnava proti obtožencem, katere dolže, da so odstranjevali dvojezične napisne deske po Ljubljani se bo vršila dne 19. aprila.

Ničnostno pritožbo proti razsodbi, s katero je bil deželni odbornik dr. Vladimir Pegan oproščen od obtožbe povodom septembenskih dogodkov, je državno pravdnštvo umaknilo.

Nova slovenska cementna tvornica. Tvornico cementnih izdelkov in umetnega kamenja na Dunajski cesti v Ljubljani je kupil od dosedanjega lastnika Sebastijana Unterhuberja gospod Andrej Zajc, cementar na Pešati pri Dolu v zvezi z gospodom Jurijem Hornom, dosedajnim voditeljem betonskega velepodjetja v Brnu. Tu je sedaj prva slovenska tovarna te stroke v Ljubljani in na Kranjskem.

Nemški tovarnar ustrelil Slovence. Iz Domžal se nam poroča, da je lastnik Povzove tovarne za slamlake Tirolec Jožef Oberwalder, ustrelil domačina fanta Antona Jereba. Oberwalder se je muzal okoli domačih deklet ter hodil vasovat. Jereb ga je zalotil pri vasovanju in ga hotel prepoditi, na kar je Oberwalder potegnil revolver in nanj streljal. Takoj prvi strel je zadel Jereba v trebuh, da se je ta zgrudil. Oberwalder je oddal še dva strela, ki pa k sreči nista zadela. Ranjenega Jereba so prepeljali še v noči v deželno bolnico v Ljubljano, kjer je umrl. Ljudstvo je grozovito razburjeno nad tem činom nemške kulture in surovosti.

Vinsko razstavo in vinski semenj z vinsko poskušnjo in premovanjem vin v zvezi priredi kmetijska podružnica v Novem mestu dne 17., 18. in 19. aprila. Namen te prireditve je, seznaniti širše občinstvo z doljenjskimi vini in gostilničarje in vinske trgovce privabiti k poskušnji in k nakupu doljenjskih vin.

Ali ste že naročeni na „Stražo“? Ako še ne, storite to takoj! Dolžnost vsakega somišljenika je, da je naročen na „Stražo“ in agitira za njo. Kjer eden ne zmora na ročnine, naj jih stopi več skupaj!

Primorsko.

Ravnopravnost na istrskih sodiščih. V Vodnjanu je bilo razpisano mesto sodnega kancelista. Hrvaško časopisje je v imenu ljudstva zahtevalo, naj se na to mesto imenuje Sloveca, ki je popolnoma zmožen hrvaškega jezika, ker je v sodnem okraju vodnjanskem hrvaški živelj tako številan, a na sodišču niti en uradnik ni tega jezika zmožen. Tudi upravitelj sodišča, svetnik Colombis, je prosil na merodajnem mestu, da se imenuje hrvaščine zmožnega kancelista. No, kljub vsemu temu je bil imenovan Italijan Ludovik Conti iz Kopra, ki ne razume niti ene besedice hrvaški.

Strajk. V Trstu so pričeli štrajkati v četrtek vsi lekarniški asistentje in laboranti, ker so lekar-narji hoteli vpeljati iste službene in plačilne razmere, kot so na Dunaju.

Kristan predaval v Pulju. Kakor „Omnibus“ poroča, je Etbin Kristan, znani vodja rudečkarjev, predaval dne 5. aprila v Pulju o Darwinovi teoriji. Dokazovanje se mu je jako slabo posrečilo. Mož menda ne razume še dobro slovitega naravoslovca.

Nemški parnik „Lusitania“ je zadel med onostransko boro zadnjih dni na skale Felonega pri Trstu. Ponesrečenemu parniku se je približal rešilni parnik „Belvorin“ vzlic močne burje. Moštvo „Lusitanije“ je prosilo svojega kapitana, ako jim dovoli, da se izkrcajo, kar je on tudi dovolil, in so se ti odpeljali na suho. Častniki so ostali na krovu. Dve shrambi ponesrečenega parnika sta čisto pod vodo. Sedaj, ko je ponehala burja, se prične zopet reševalno delo, da se „Lusitania“ dvigne iz skal.

Zvezdarna na Učki. Istra bo dobila sedaj svoj tretji zvezdarno. Dosedanji dve se nahajata ena v Pulju in ena pa v Lošinu; sedaj bodo ustanovili na Uškem vrhu pri Opatiji tretjo zvezdarno, katero bo podpirala dunajska akademija znanosti.

Burja v Trstu. V nedeljo je razsajala po Trstu in okolici taka burja, kot še ne kmalu. Napeljati so morali po več krajih vrvi, da so se ljudje oprijemali zanje, ker drugače bi jih silna burja neusmiljeno pometala po tleh. Ta burja je bila ena najhujših v letošnji zimi. Razsajala je po celi adrijski obali in dosegla je brzino 100 km na uro, a proti poldnevni se celo 120 km. Temperatura se je znižala na 1-3° nad ničlo. Morje se je strašansko penilo in valovilo tako, da parniki niso mogli dohajati v luko.

Razgled po svetu.

Borba proti megli. Znana je megla po mestih London, Manchester in drugih veleindustrijskih angleških mestih in da je tudi zelo škodljiva. Ta megla pa nastaja ponajveč od dima. Sedaj se je odločilo „društvo za odstranjenje dima“ v velikih mestih, da se zaprosi od parlamenta, naj naloži velikim tovarnam, da uporabljajo samo odrejeno kvaliteto premoga, a razun tega naj se pa preskrbe z stroji, ki uničujejo ali pa vsaj neutralizirajo dim. Neki inženir je izjavil, da bi se pri uporabi dima mogel pridobiti velik dobiček in bi se tudi zrak ob enem zboljšal.

Obsodba revolucionarjev na Poljskem. Iz Lodza se javlja, da se je moralo pred tamošnjim vojnim sodiščem zagovarjati 30 oseb radi roparskega napada na pošto. Pri tej priliki je bil ustreljen en pošto spremljevalci kozak in je bilo ukradenih 240.000 rubljev; uradnik, ki je bil v poštnem vozu, je bil pri tem napadu težko ranjen. Razun teh je pa obtoženih še petnajst oseb radi sodelovanja pri revolucionarni propagandi, ki je delala na to, da se ruska Poljska odtrga od Rusije. Trije obtoženci so obsojeni na smrt na vislicah, a drugi na mnogoletne zapore.

Anarhija v Perziji. Kakor vesti iz Teherana poročajo, vlada po celi Perziji popolna anarhija. Provincijalno mesto Mešed, katero so držale Šahove čete nad tri mesece, je končno padlo v roke nacionalistov. V provinciji Korasan se vedno bolj širi med ljudstvom glas, da bo slednjič Rusija odločno posegla vmes in zapričela akcijo proti vladajoči anarhiji v Perziji.

Agitacije za vojno mornarico na Angleškem vedno bolj naraščajo z vsakim dnem. Vsi angleški dnevniki prinašajo zanimiva nova odkritja o programu nemške vojne mornarice. V zadnjem času je bilo na Angleškem nad 400 shodov proti nemški ekspanzivni politiki in za povečanje angleškega vojnega brodovja. V nekaterih primorskih mestih je došlo do spopada med angleškim ljudstvom in nemškimi mornarji.

Povodenj na Ogrskem. Na Ogrskem je nastala zadnje čase velika povodenj. Vsa pokrajina okoli Ogrskega Gradišča, Ostrave in Trebiča je poplavljen. Vsa setev je oškodovana. Sadonosniki so popolnoma poškodovani. Vsled povodnji je povzročena vsem prebivalcem celega okrožja velika škoda.

Hrvaške šole v Ameriki. Hrvati imajo tri šole v Združenih državah in sicer v St. Louisu, Kansas Cityu in v Jolietu blizu Čikage. Pred nekaj časom so imeli tudi v Steeltonu svojo šolo. Povsod so pa hrvaške šole osnovane po župniščih in se imenujejo tudi župnijske šole, a vzdržavajo jih pa hrvaške katoliške občine. Naloga teh šol je, da vzdržijo in ohranijo hrvaško narodnost v Ameriki, ter se je tem šolam kakor tudi cerkvam zahvaliti, da so Hrvati v Ameriki obdržali še svoje narodno zavest.

Subvencija madžarskih časopisov. Koliko subvencij je dala Fejervarijeva vlada svojim časopisom in tudi drugim listom, izkaže sledeči račun, po katerem so dobili: „A Nap“ 17.000 kron, „Egyertertes“ 25.000 kron, „Független Magyarorszag“ 10.000 kron, „Magyar Szo“ 10.000 K, „Budapesti Naplo“ 6000 kron in „Ujsag“ 10.000 kron. Razun teh so dobivali še mnogi drugi provincijalni listi in časopisi, ki so napisali kak članek v interesu Ogrske, mastne honorarje.

Avstrijski zrakoplov na Francoskem. Kakor se poroča, se je spustil v pondeljek v okolici Dieppe na Francoskem avstrijski zrakoplov „Salzburg“ z nadvojvodom Josipom Ferdinandom in stotnikom Hofforyem na Francosko ozemlje. Orožniki so takoj pregledli ves zrakoplov, ter pustili potem nadvojvodo, da je šel s spremljevalcem v Pariz. Oba sta imela na sebi avstrijsko vojaško uniformo, kar je obračalo posebno pozornost ljudstva na nju.

Velika požarna katastrofa v Ameriki. V Forth Worthu v Teksasu je uničil velikanski požar cel oddelek hiš, od katerih je bilo 100 hiš za stanovanja, dve šole, štiri cerkve in delavnica teksaške pacifične železnice. Da se prepreči tatvina po razdejanih hišah, hodijo od časa do časa vojaške patrulje po mestnih ulicah.

Zgorela tvornica. V Libereh na Češkem je zgorela popolnoma do tal velika predilnica bombaža z vsemi stroji vred. Nad štiri sto delavcev je brez dela. Škoda, ki jo je povzročil požar, znaša več kot dva milijona kron.

Otrpnenje tilnika v Belgradu. Za otrpnenjem tilnika v Belgradu vedno več ljudi oboli. Dozdaj je obbolelo okoli 20 oseb za to nevarno in nalezljivo boleznijo. Časniki ljuto napadajo zdravstvene oblasti, zakaj se niso pravočasno pobrigale za to, da zabranijo razširjanje bolezni.

Društvo za promet z zrakoplovi. V Düsseldorfu na Nemškem se je osnovalo posebno društvo med veleindustriji, namreč društvo, katero bo rabilo za medsebojni promet zrakoplove. Temu društvu pripada tudi veleindustrijec Krupp, imetnik svetovnoznane livarnice kanonov v Essenu.

Parnik potopil. Kakor se iz Punta Arena javlja, se je Angleški parnik „Oak Brauch“ na potu v Chile potopil. Zadel je ob skale, ter dobil take poškodbe, da ga ni bilo mogoče več rešiti. Devetnajst jih je srečno dospelo do obale, le kapitan z dvajsetimi možmi se ni mogel rešiti ter je zginil v valovih.

Ukradena dragocena slika. V cerkvi Santa Marija del Orto v Benetkah je bila od neznanih tatov ukradena dragocena slika Madone od Belinija.

Vseslovanski kongres v Petrogradu. Praška „Union“ prinaša vest, da se bo meseca majnika sestal vseslovanski kongres v Petrogradu. Na tej konferenci bodo zastopani člani vseh slovanskih odborov, kateri so bili na lanskem kongresu v Pragi izbrani. — Na tej konferenci se bo pretrsoval osnutek gospodarskih konjunktur in pa „vseslovanska banka“.

Proti Poljakom. Kakor „Birževija Vjedomosti“ iz Petrograda javlja, je ruski minister notranjih zadev izdal okrožnico na vse oblasti, po kateri bi se Poljaki v ruski Poljski ne pripuščali na višja uradna mesta in taka mesta, na katere je nastavljen državna nagrada 1000 rubljev.

Usmrčenje roparskega morilca. Glasovitega večkratnega morilca 28letnega Petra Czabek, mesarja po poklicu, so 3. t. m. v Lvovu obesili. Zadnji dan pred smrtjo je prosil, da naj pridejo k njemu v celico jetniški pazniki, s katerimi je ves čas zapora grdo ravnal. Ko so prišli, je plakal in jih prosil odpuščanja. Zadnjo večerjo — izvolil si je prekajeno meso in rdeče vino — je použil z velikim tekom. Od 10.—2. ure ponoči je neprestano korakal po celici gori in doli. Ob 2. uri se je vlegel k počitku. Ob 5. uri so ga zbudili, da je prisostvoval sv. maši; ob 6. uri je prišla k njemu žena z otroci in nekaterimi sorodniki. Prosil je ženo in otroke odpuščanja, da jim je napravil toliko sramoto in se poslovil od njih. Od svoje matere, ki je bila na njegovih roparskih umorih soudeležena in obsojena na deset let ječe, se ni hotel posloviti, rekši, da je ona bila zli duh in da ga je ona zavedla k zločin-skim dejanjem. Med tem je na dvorišču deželnega sodišča dunajski rabelj Lang z svojimi pomočniki vse potrebno ukrenil ter nato šel po obsojenca v celico. Czabek je bil čisto potr in brez vsake volje dopustil, da so ga zvezali in odvedli pod vislice. Takaj je predsednik deželnega sodišča še enkrat prečital razsodbo in potem predal Czabeka rablju, ki je v dveh minutah izvršil svoj žalostni posel. V Lvovu že sedem let ni bil nihče obešen.

Somišljeniki.

Ne pozabite na volivne imenike. Preglejte jih natančno.

Narodno-obrambno delo.

Pisanke se dajejo o Veliki noči. Tudi mi prosimo pisank in pirhov, ne za se, temveč za naše ljube prijatelje in brate ob jezikovni meji, za obmejne Slovence. Če je med prijatelji navada, da se kaj podari in sprejme za pisanko, ne smemo od teh dokazov simpatij in ljubezni izključiti pred vsem tiste, ki nam morajo biti najljubši, ker stoje za nas na straži in za cel slovenski narod ter morajo zanj veliko trpeti. Prelepi krščanski praznik Vstajenja Gospodovega naj nas vzpodbudi, da pripomoremo po svojih močeh k temu, da bo tudi naš narod vstal ob jezikovni meji. Veselja in pričakovanja nam zadržati srce, ko slišimo rodoljubne Gregorčičeve besede:

Le vstani, borni narod moj!
Do zdaj v prah teptan,
Pepelni dan ni dan več tvoj
Tvoj je vstajenja dan!

Da, vzdigniti se mora naš narod in vstati. Vstati mora posebno tam, kjer ga je kruta sila sovražnikova upognila k tlom ter ga z vsemi sredstvi skuša potepati v prah. Ne gledajmo mirno in brezdelno, ko se to vrši! Naš brat v obmejnih krajih je pre slab, da bi se sam dvignil in vstal. Pomagajmo mu! Pa ne mislimo, da ga rešimo s samimi rodoljubnimi besedami in deklamacijami. Dejanske podpore je treba. Zato pa pozivamo vse rodoljubne Slovence, da se ob Veliki noči in njej sledeči dobi prav posebno spominjajo Slovencev v St. Ilju in drugih obmejnih krajih. Pisanko za obmejne brate!

Ciril-Metodova družba še ni nič ukrenila, ko likor se je izvedelo v javnosti, proti svoji ženski podružnici v Ptuj, ki je pristopila liberalni Zvezi narodnih društev. Celo dozdeva se, da je ta korak nekaterim merodajnim činiteljem v Ljubljani prav simpatičen. „Slovenski Branik“ v svoji 4. številki z zadovoljstvom registrira besede, s katerimi so se odbornice te podružnice skušale opravičiti: „Slovencev ne bo rešil ne klerikalizem ne liberalizem, pač pa narodna zavednost in naroden ponos“. In dostavlja, da so pogodile istino. Toda „Branik“ bi moral v svoji objektivnosti dostaviti, da so istino pogodile samo z besedami, ne pa tudi z dejanjem, ker so pristopile k liberalni zvezi; to vendar, da se bolj pohlevno izrazimo, cika na rešitev po liberalizmu. In nadalje, če Slovencev ne bo rešil ne klerikalizem ne liberalizem, zakaj pa je odbor Ciril-Metodove družbe skoraj izključno liberalen? Ali to ne diši po rešitvi z liberalizmom? Bodite torej dosledni ne samo v besedah, ampak tudi, kjer morate biti, v dejanju. Izvajajte posledice svojih besed! Zahtevamo v odboru

vsaj pariteto. Potem pa se naj magari obistinijo besede: „Slovencev ne bo rešil ne klerikalizem ne liberalizem, pač pa narodna zavednost in naroden ponos“!

Pameten mož je c. kr. okrajni glavar v Krumlovi, ker ni hotel programa šulvereinske slavnosti, vsebujočega poklonitev mladine, ki izraža svojo vdanost in vernost nemškemu Schulvereinu, vzeti na znanje, in sicer zbog tega ne, ker je taka poklonitev pripravna žaliti avstrijski patriotizem. Pametno in povs upravljeno je postopal ta okrajni glavar in želimo, da bi našel drugod posnemačce. Schulverein ni avstrijsko-patriotično društvo, temveč samonemško in vsenemško. Nedavno smo objavili tisti oklic: „Tebi, nemški deček, Tebi, nemška deklica“, ki ga Schulverein razširja po svojih šolah. V tem oklicu ni niti z besedico omenjena avstrijska domovina, temveč mladini se z raznimi, že utrudljivimi variacijami venomer ponavlja ista pesem: iz nemškega naroda si, ki je baje razširjen po celem svetu, nemška kri ti teče po žilah, nemško čednost goji itd. Da bi se mladina podučila: Velika Avstrija je tvoja lepa domovina, ljubi svoj narod, pa ne zaničuj drugih, ki prebivajo v isti domovini, temveč spoštuj jih, ostani zvest cesarju in tisti dinastiji, ki že veliko stoletij vlada to mnogonarodno državo, ... to ni v programu Schulvereina in njegovih prirediteljev. Če se torej mladina poklanja nemškemu Schulvereinu, ne klanja se avstrijski državni ideji, temveč germanizatoričnim in vsenemskim tendencam, ki rušijo temelje, na katerih sloni naša država. Krumlovski okrajni glavar je torej ravnal v patriotičnem smislu, ko je prepovedal, da bi mladina simbolično prisegla vdanost in vernost nemškemu Schulvereinu. Še večjo zaslugo pa si pridobi tisti, ki reši slovansko in posebej slovensko mladino iz krepiljev šulvereinskega demoralizirajočega ponemčevanja.

„Südmärkische Volksbank“ obstoji v Gradcu še le nekaj let in je vendar že veliko storila za nemško narodno obrambo, bolje rečeno za prosep ponemčevanja. Pred kratkem je v te svrhe zopet darovala 3400 K. Od teh je dobil Schulverein 1000 K, Südmärka 1000 K, 7 nemških šol na Štajerskem, Kranjskem in Primorskem 700 K, nemški Studentenheimi v Celju, Ptuj in Kočevju 300 K in 4 druga narodna podjetja 400 K.

Nemški Schulverein napreduje od leta do leta in od dneva do dneva; njegov napredek ni samo ekstenziven, ampak tudi intenziven. Štepična bilanca lanskega leta osvetljuje njegovo napredovanje. Dohodki so račun za leto 1907 izkazovali letnih prispevkov 247.101 K, daril 217.304 K, legatov in dedščin 60.254 K, je leta 1908 bilo 281.112 K letnih prispevkov, 261.157 K daril in 143.575 legatov in dedščin. Celotni dohodki znašajo leta 1908 804.536 K 74 h, proti 628.880 K 70 h v letu 1907, torej znaša plus 177.656 K 4 h. Tvorini vzrok pomnožitve dohodkov je pred vsem pomnoženje podružnic. Njihovo število narašča vedno bolj, osobito v alpskih pokrajinah. Zadnje tri mesece je Schulvereinov potovalni učitelj Bointeker v teh pokrajinah ustanovil 49 podružnic, in sicer 25 na Štajerskem, 20 na Tirolskem, 2 na Primorskem (Pulj, Opatija), 1 na Kranjskem (Jesenice), 1 na Nižje-Avstrijskem. Schulverein porablja vsako priliko in vsako agitatorično sredstvo, da si povečuje dohodke. Njegove oči niso samo uprte na avstrijsko ozemlje, temveč se tudi obračajo na zunaj preko in izven črno-rumenih mejnikov.

Tudi iz Nemčije se prikota marsikatera marka v njegovo blagajno. V zadnjem času bo ta vir tekla še bogateje, ker so vsenemški dijaki organizacijo za pobiranje darov v Nemčiji vzeli v svoje roke. Pa tudi drugih krajev, kjer prebivajo Nemci, Schulverein ne pušča v nemar. Z veseljem priobčuje vest, da se zanj pobira tudi v Carigradu, od koder mu je v zadnjem času nek gospod Antoni zopet poslal 20 kron. Tako torej vidimo, da nemstvo od vseh strani pobira in dobiva sredstva, s katerimi ohranjuje in razširja svoje posestno stanje na škodo slovenskim narodnostim. Napredek nemških „obrambnih“ društev registriramo z velikim obžalovanjem, ker je z njim združeno oškodovanje in nazadovanje naše narodnosti.

Nemška šparkasa v Brežicah je darovala za Schulverein 50 K. Ali se ji dobro godi?!

Slovinci, Slovenke.

Spomnite se o praznikih toli potrebnega društvenega doma v St. Ilju!

Narodno gospodarstvo.

Zunanja trgovina monarhije. Po statističnih podatkih in izkazih trgovinskega ministrstva za zunanjo trgovino avstrijsko-ogrskega carinskega okrožja je znašal uvoz meseca svečana 1909 217,5 in izvoz 157,4, torej več za 8,9 in manj za 14,6 milijonov kron od lanskega leta. V mesecih prosincu in svečanu je znašal uvoz 409,6, izvoz 318,6, torej več za 1,5 in manj za 16,4 milijonov kron od prejšnjega leta. Pasiva znaša po trgovinski bilanci 91 proti 72,6 milijonov kron v minulemu letu.

Slabi nasledki železnega kartela. V prejšnjih časih, ko še ni bilo železnega kartela, je domača železna obrt posebno bujno cvetela. Posebno po lepih dolinah štajerskih si opazil na vsak korak plavže in fužine, katere so izdelovale cene pa izvrstne kose, sekirice in druge take reči. Zasluzka je bilo za domače ljudi dosti, kajti vsak fužinski kovač je imel uslužbenih najmanj pet do deset pomočnikov. Vsi ti kovači so gmotno jako dobro stali, in kar je samo-obsedbejmevno, je imela tudi cela okolica od tega dobiček. Kovači so posebno na to gledali, da so bili

njih izdelki trdni in izvrstne kakovosti in nekateri so svoje izdelke izvažali celo v Mali Azijo, tako izvrstni so bili ti. Pred petdesetimi in še več leti je bil za fužinske kovače res zlati čas. Ta cvetoča obrt je pa sedaj popolnoma propadla. Plavži so razpadli, doline poprej tako žive in cvetoče so zdaj zapuščene in slabo obdelane, vsepovsod se kaže razpad. Vzrok vsemu temu je pa ustanovitev železnega kartela. — Kmet je prej kupoval po nizkih cenah od domačih izdelovalcev dobre in trdne kose, srpe itd., a danes, ko ima montanska družba vse cene železa v rokah, nastavijo kartelirane tovarne cene in kmet jih mora seveda plačati. Da bi pa bili izdelki od veleobrti tako izborni kot od male, domače obrti, moramo dvomiti. Velekapitalist tovarnar ne bo gledal tako na kakovost izdelanih predmetov, kakor je gledal fužinski kovač. Polagoma so izginile fužine in plavži eno za drugim, kar je pa tudi drugim stanovom škodovalo, posebno pa kmetom, ki dobivajo za drag denar slab tovarniški izdelek. Kakor tukaj, tako so tudi povsod drugod karteli najbolj škodljivi narodnemu blagostanju in gospodarstvu, ker diktirajo cene kakor se jim poljubi.

Proti velemlinskim akcijskim družbam. V Pragi so imeli v nedeljo 4. malega travna mlinarji protestno zborovanje proti ustanovitvi dveh projektiranih velemlinskih akcijskih družb. Protestnega shoda se je udeležilo več kot 150 mlinarjev iz cele Češke. Po referatu poslanca Dürriha se je sprejela resolucija, da se naprosi notranje ministrstvo, naj z ozirom na slabo stanje mlinske industrije na Češkem ne dovoli ustanovitve projektiranih akcijskih družb in tudi ne potrdi že vloženih statut teh družb. Poslanec Dürrih je končno še omenil, da bodo vsi agrarni poslanci vseh narodnostij podpirali zahteve čeških mlinarjev proti omenjenim družbam.

Novi načrt za ameriško carinsko tarifo. Carinski odbor v Vašingtonu je sklenil nastavit 45%, na rujav premog in odpravo medsebojnih določb glede železnih rud, surovega in starega železa kakor tudi kompenzacijske carine na kavo.

Uvoz pšenice v Evropo. Uvoz v Evropo je znašal minuli teden iz severne Amerike z moko vred 37.000 ton, iz Argentine 111.000 ton, iz Avstralije 37.000 ton, iz Rusije 25.000 in iz podonavskih krajev 5000, skupno torej 215.000 ton, proti 177.000 tonami prejšnjega tedna in 257.000 istočasno v letu 1908.

Dohodki južne železnice so znašali meseca marca 10.537.791 kron (proti larskim definitivnim — 337.968 kron in provizoričnim + 12.372 kron). Od 1. januarja do 31. marca 28.444.173 kron — 1.390.554 proti definitivnim in — 241.139 proti lanskim provizoričnim). Popravek za mesec november l. l. znaša plus 415.995 kron, zaradi česar se že razglašeni prejemki za lansko leto zvišajo na 134.569.324 kron.

Slabe špargljeve rastline se najhitreje okrepijo, ako se jih spomladi dobro zalije z gnojnico. Sicer je pa gledati, da vzdržujemo špargeljne v dobrem stanju z dobrim obdelovanjem in vsakoletnim gnojenjem.

Ekendorfska pesa. Pri pesi se ravna po pridelnosti po sorti slično kakor pri krompirju in drugih rastlinah. Pri nas sadimo najraje rdečo Mamutovo peso. Ta pesa je rodovitna in zares dobra za naše kraje. Poskusiti kaže pa tudi z rumeno ekendorfsko peso, ki se v zadnjem času močno priporoča in po pravici. Ekendorfska pesa je valjaste oblike. Seme se dobi tudi že pri domačih trgovcih.

Slovinci.

Darujte za obmejni sklad S. K. S. Z. v Mariboru!

Socialni tečaj S. K. S. Z. v Ljubljani.

13. do 15. aprila.

Torek, dne 13. aprila, od 9. do 12. ure dopoldne.

1. Temelji finančne vede z ozirom na občine, dežele in državo. (Dr. E. Lampe.)
2. Umetnost v izobraževalnih društvih. (Dr. Capuder.)

3. Socialna demokracija in gospodarski liberalizem v sedanjosti. (Dr. Pavlica.)

Popoldne od 3. do 6. ure:

1. Gospodarska organizacija in pravna načela. (Dr. Pegan.)

2. Kapitalistiška organizacija velikega obrta. (Dr. Krek.)

3. Higijena in naš mladinski naraščaj. (Dr. Breclj.)

Sreda, dne 14. aprila, od 9. do 12. ure dopoldne.

1. Banke, borze in njih vpliv na gospodarsko življenje. (Podlesnik.)

2. Mali obrt in njegove težnje. (Ivan Kregar.)

3. Izsledenci; žensko varstvo. (Župnik Kalan.)

Popoldne od 3. do 6. ure:

1. Delavčevo razmerje do podjetnika. Tarifne pogodbe. Stokovna društva. (Dr. Hohnjec.)

2. Delavsko varstvo in zavarovanje. (Dr. Benkovič.)

3. Zadrugništvo. (Pušenjak.)

Četrtek, dne 15. aprila, od 8. do 12. ure dopoldne:

1. Kmetijski in maloobrti kredit. (Rašica.)

2. Carina in agrarna politika. (Dr. Korošec.)

3. Agrarna politika glede na lastninsko vprašanje. (Dr. Žitnik.)

kulturo. (Povše.)

Popoldne od 3. do 6. ure:

1. Izobraževalna društva in izobrazba. Sociološko slovo. (Profesor Jarec.)
2. Mladeniška organizacija. (Dr. Pogačnik.)
3. Sociologija in socialno delo — apologija krščanstva. (Dr. Ušeničnik.)

Predavanja se vrše v dvorani S. K. S. Z., Frančiškanske ulice 2, pri tličje — levo.

V torek večer se vrši razgovor o delovanju izobraževalnih društev, v sredo pa o abstinencnem gibanju. Čas in kraj se pravočasno sporočita.

Narodne in politične razmere na Ogrskem.

Spisal A. Veble.

(Dalje.)

Razločevanje med narodom (v političnem smislu) in narodnostjo (v etnografičnem smislu) nima nobene znanstvene podlage. Narodnost je vendar lastnost, ki se pripisuje pripadnikom kakega naroda. Tako pravimo: Ljudje madžarske narodnosti tvorijo madžarski narod, ljudje slovenske narodnosti tvorijo zopet poseben narod, itd. Toda Madžari se krčevito držijo te terminologije, ker je dobro sredstvo za madžarizacijo.

Ni mogoče navesti vseh sredstev, katerih se poslužuje madžarska vlada, da oropa druge narode njihove narodnosti. Navesti hočem samo glavne. In tu stoji na prvem mestu: šolstvo. Poglejmo samo, kake so šole na Slovaškem! Slovaki, ki štejejo nad dva milijona ljudi, nimajo niti ene višje in srednje šole. Na slovaškem ozemlju je 33 gimnazij, 16 realk, 16 učiteljskih, 3 pravne akademije, 14 teoloških zavodov, 143 strokovnih šol; vse te šole so samo madžarske, slovaški jezik se ne sme poučevati niti kot neobvezen predmet. Dasiravno se poučujejo na teh zavodih razni tuji jeziki, kot neobvezni predmeti, n. pr. nemščina, francoščina, angleščina, materni slovaški jezik se ne sme poučevati, ker to nasprotuje madžarski državni ideji.

Dijakom je strogo prepovedano govoriti med seboj slovaški, oziroma čitati slovaške knjige. Za vsako pesem, ki si jo zapoje, oziroma zažvižga slovaški dijak v šoli, se izključi. Leta 1900 je bilo izključenih iz teološkega zavoda v Prešovu šest Slovakov, ker so se dali skupaj fotografirati in so svoje slike podpisali slovaški. Med vzroki, zakaj so bili izključeni, se navaja: „18. listopada 1900 so se dali v skupini in ločeni od ostalih slušateljev fotografirati. Slike so demonstrativno podpisali v slovaškem jeziku, čim, ki so ga izvršili kljub večkratnemu tajanju — s slovaškim narodnim namenom.“

Slovaški profesorji se bojijo s slovaškimi učenci govoriti v slovaškem jeziku. Niti prostovoljno in zastonj ne smejo poučevati slovaškega jezika. Slovaške knjige se javno sežigajo in madžarski šolski nadzorniki se celo bahajo s takimi kulturnimi čini. Slovaki so imeli svojo šolsko Matice, z lastnim denarjem so si postavili tri gimnazije: katoliško nižjo gimnazijo v Klašteru, protestantsko nižjo gimnazijo pri Sv. Martinu in višjo v Revucu. Madžarska vlada je dala te šole zapreti, premoženje slovaške šolske Matice pa je konfiscirala, vsega skupaj okoli 200.000 K denarja. Mimogrede omenim, da je bilo med tem denarjem tudi 2000 K, ki jih je daroval sam cesar, oziroma kralj Franc Jožef I. za slovaške šole. Tudi to svoto je konfiscirala madžarska vlada leta 1875. Šole so bile zgrajene v l. 1860.

Madžarska vlada ne dovoljuje slovaških srednjih in meščanskih šol, akoravno se pravi v par. 26 zakona o narodni ravnopravnosti, da imajo državljani katerekoli narodnosti pravico, ustanavljati nižje, srednje in višje šole, zbirati v ta namen denar in določevati učni jezik. Ljudske šole na Slovaškem so dvojne: državne in cerkvene. Prve so popolnoma madžarske, otroci ne slišijo v teh šolah niti ene slovaške besede. Kak je učni uspeh, je lahko uganiti. Ko izstopijo iz šole, ne znajo niti slovaški, niti madžarski.

Malo boljše so bile prej cerkvene šole, edino upanje slovaškega naroda. To so bile utrakvistične šole, kjer se je še precej poučevalo v slovaškem jeziku. Ravno v zadnjem času pa se vlada trudi, da tudi te šole spremeni v čisto madžarske mučilnice. Leta 1902 je izdal minister Vlassics (Vlašič!) naredbu, da se naj poučuje tudi v cerkvenih šolah kar največ madžarsčine. Zakon se zelo vestno izpolnjuje; kajti za madžarsčino se porabi na teden 17—24 učnih ur, torej z malo izjemo ves učni čas, tako da za slovaščino ne ostane veliko.

Dne 2. junija 1907 je govoril v državnem zboru v Pešti slovaški državni poslanec Juriga in je zahteval slovaško gimnazijo: „Čakam dejanj, obljub je bilo že dovolj.“ Ako vlada hoče podpirati slovaški narod z njegovim lastnim denarjem, naj mu dovoli slovaško gimnazijo. „Neki madžarski poslanec je nato zaklical: „Vrvi vam je treba, ne gimnazije.“ V grudnu leta 1907 je izjavil minister grof Apponyi: „Tem učiteljem, ki nočejo mladine odgojevati v dobre Madžare, odvezam in onemogočim poučevanje. Nasproti vsakemu državljanu velja načelo, da je v tej državi Madžar gospodar.“ Taka pravica velja v deželi „svobode“, v deželi, v kateri vladajo Kossuthi in Apponyi.

Ravnatoko velike krivice se godijo Slovaškom na cerkvenem polju. Na veliko nesrečo so Slovaki v verskem oziru razcepljeni v dva tabora: v protestante in katoličane. Večina je katoliška. Na Slovaškem je šest katoliških škofov; izmed teh razume samo eden slovaški. Cerkev na Ogrskem stoji popolnoma pod uplivom madžarske vlade, škofom se dajejo od vlade stroge naredbе, da se poučuje v semeniških povsod samo v madžarskem jeziku. Lahko si je misliti, kako slabo znajo slovaški duhovniki svoj materni jezik, ker v vseh šolah, od nižje do višje šole, ne slišijo slovaške besede.

Na Slovaškem so delovali tudi slovanski apostoli: sv. Metod in sv. Vojteh, ki je celo krstil ogrskega kneza Stefana. O tem ne poroča niti ena madžarska cerkvena zgodovina. Slovaškim duhovnikom se strogo prepoveduje dajati slovaškim otrokom slovaška krstna imena, kakor: Ciril, Metod, Vojteh, ker so to baje panslavistični svetniki. Madžarski kanonik Komlossy je rekel v neki slovaški cerkvi, ko je zagledal sliko sv. Cirila in Metoda: „Tega sv. Cirila in Metoda pa le dajte zamazati, mi ne rabimo panslavističnih svetnikov.“

Omeniti moram dve važni cerkveni postavi na Ogrskem, namreč postavo o civilnem zakonu iz leta 1894 in postavo o verski svobodi iz leta 1895. Ti zakoni dovoljujejo vladi ogromno moč napram cerkvi, ta moč pa se seveda izrablja v madžarske narodne namene. Na Ogrskem velja civilni zakon; kdor se hoče, se lahko poroči tudi cerkveno, toda potreba ni. Cerkveni oklici pa se morajo vršiti v madžarskem jeziku, matrike se spisujejo istotako samo v madžarskem jeziku itd. Gorje duhovniku, ki bi se pregrešil proti tej naredbi! Gorje vsakemu slovaškemu duhovniku, ki se udeležuje narodnega gibanja. Zgodi se mu, kakor se je zgodilo župniku Hlinki.

Hlinka je bil župnik v slovaški fari Ružomberk. Vzoren katoliški duhovnik, zraven tega pa tudi naroden skoz in skoz, ni mogel mirno gledati, kako madžarska vlada dela z slovaškim narodom. Zato je začel delovati, da vzdrami slovaški narod iz politične in narodne zaspanosti; z malim številom prijateljev se je vrgel na politično polje in je napovedal neizprosni boj podli madžarizaciji.

Dobro pozna rane, vsled katerih hira slovaški narod. To je v prvi vrsti: madžarizacija, alkoholizem, nenravnost in gospodarska odvisnost od Madžarov, zlasti od Judov. Zato pa si je zapisal na svoj prapor geslo: „Za narodno in verskonravno povzdigo slovaškega naroda! Za kulturno in gospodarsko osamosvojitve slovaških dežel! Pro naše Slovensko!“

In ta klic „Pro naše Slovensko“ se sedaj razlega po lepem slovaškem ozemlju, pod visoko Tatro. Kakor blisk je šel od vasi do vasi, od enega kraja v drug kraj. Hlinka in njegovi prijatelji Juriga, Šrobár in drugi so prirejali povsod velike shode, na katerih so navduševali ljudstvo in ga vzbujali, naj voli samo slovaške poslance. In temu požrtvovalnemu delu se je posrečilo, da so zmagali leta 1901 prvič 4 slovaški poslanci. Do leta 1901 so bili v 55 slovaških volilnih okrajih samo madžarski poslanci. Leta 1907 pa je prodrlo že sedem slovaških kandidatov. Največ zaslug ima pri tem župnik Hlinka, idealna oseba, katero pozna vsak Slovak. In kdo ga tudi ne bo ljubil? Saj je vse, celo svojo prostost žrtvoval za svoj ljubljani slovaški narod.

Kako nasilno postopa madžarska vlada, so dokazali tudi umori v vasi Česnov, ki so gotovo še vsem v spominu. Vlada je poslala brez posebnega vzroka celo množico orožnikov v vas Česnov. Ker jih ljudstvo ni hotelo pustiti v vas, so orožniki ustrelili med množico. Učinek je bil grozen: padlo je 9 mrtvih, 3 smrtno ranjeni, 12 težko ranjenih, od katerih sta 2 kmalu umrla in nad 80 lahko ranjenih. S tem je dosegla žaloigra slovaškega mučeništva svoj višek.

Umori, ki so se izvršili v Česnovu dne 27. oktobra 1907, so vzbudili vso Evropo. Dva največja duševna velikana sedanje dobe, Tolstoj in Björnson, sta izrazila svoje ogorčenje nad barbarskim postopanjem madžarske vlade in sta osramotila Madžare pred vso Evropo. Nič niso pomagali tisočaki in tisočaki, ki jih je pošiljala madžarska vlada raznim francoskim in angleškim listom za popravke, da opere čast madžarskega viteškega naroda. Evropa je obsodila Madžare pred vsem kulturnim svetom.

Izvrstno madžarizačno sredstvo so dalje svetovnoznane volitve na Ogrskem. Nikjer na celem svetu se ne godi pri volitvah toliko goljufij kakor ravno na Ogrskem. Le tako si moremo pojasniti, zakaj niso imeli Slovaki v 55 slovaških volilnih okrajih do leta 1901 nobenega slovaškega poslanca. Stari ogrski volilni red je zelo krivičen; a kljub temu bi imeli Slovaki in sploh nemadžarski narodi več poslancev, ako bi bile na Ogrskem volitve res čiste. Dandanes vlada na Ogrskem le kasta privilegiranih čifutsko-liberalnih krogov, ki je celo madžarskemu ljudstvu na veliko nesrečo. Na Ogrskem nima ljudstvo nobene veljave, na Ogrskem vladata samo plemenitaš in žid. Zanimivo je, kaka sredstva rabijo Madžari, da omejijo število slovaških volilcev. Slovaška imena se namenoma pišejo napačno, navaja se napačno število let itd., in ko pride Slovak na volišče, se mu ne dovoli voliti. Namesto Běno se napiše Bena, namesto Strómek — Stolarik, Valek — Valon itd. Nekemu trgovcu Vozariku, ki je bil star približno 30 let, so napisali na glasovnico, da je star 65 let. Seveda so mu potem odrekli volilno pravico. Neomejeno vlado imajo na Ogrskem židje. Židu je na-

vadno vsak dolžen. Zato je žid najboljši agitator pri volitvah. Pri vsakih volitvah je seveda vojaštvo in orožništvo. M agitatorične namene izdaja vlada milijone in milijone. Leta 1898 je izdal v ogrskem drž. zboru poslanec Rohonczy, da je dala vlada leta 1896 za volilno agitacijo 6 mil. K, od katerih je on sam dobil 10.000 K.

Da pokažem, kako se vršijo volitve na Ogrskem, navajam poročilo o volitvah v Vrbovem leta 1906. (Fargo, Vyhubit, stran 44—46.)

Paragraf 167 temeljnega članka XV. iz l. 1899 pravi, da se državni in občinski uradniki ne smejo udeleževati sklicevanja volilcev, da ne smejo spremljati kandidatov po okraju, da ne smejo izrabiti svoje uradne moči niti z obljubami niti z grožnjami, da ne smejo sklicevati in zbirati volilcev neposredno pred odhodom na volišče. Zdaj pa pogledimo, kako je v resnici, pogledimo volitev v Vrbovem dne 2. maja leta 1906.

Slovaški kandidat v vrbovškem okraju je bil dr. Julij Markovič, zdravnik iz Novega mesta nad Vagom. Madžari so imeli Rudnyanskega. Prva finta je bila ta, da so postavili Madžaroni poleg Rudnyanskega še štiri kandidate, vse same Markoviče (dr. J. Markovič, zdravnik iz Pešte; Julij Markovič, duhovnik; Mibael Markovič, duhovnik; in še eden Julij Markovič, tudi zdravnik) s tem namenom, da premostijo slovaške volilce. Druga finta je bila, da so volitev nenavadno zavlačevali; mislili so, da se slovaški volilci spuntajo, in da si bodo potem že vedeli pomagati s puntarji. Po zakonu ste imeli obe stranki v volilni komisiji svoje zastopnike, Slovaki dva, toda ta sta bila brez moči. Predsednik se je vedel kakor paša; od 406 slovaških glasov je proglasil 157 za neveljavne. Kljub temu so imeli Slovaki večino.

(Dalje prihodnjšč.)

Najnovejše vesti.

Madžarska strahovlada.

Zagreb, 9. aprila. Sinoči je prišlo v ječi, kjer so zaprti „veleizdajniki“, do najburnejših prizorov. Obtožencem se je preklicalo dovoljenje govoriti s sorodniki, prepovedalo kaditi, odvzeli so jim knjige, časopise, pisalno orodje in omejili sprehode po dvorišču. Burni prizori so nastali, ko so obtožence ločili in jih odvedli v celice, kjer so zaprti obsojeni zločinci in na smrt obsojeni roparski morilci. Obtoženeč Bekič, ki bi moral nastopiti 48urno temnico, se je branil vstopiti v umazano in golazni polno celico. Nastal je prepir, med katerim je paznik nastavlil napet revolver Bekiču na sence in ga tako prisilil vstopiti. Državni pravdnik Accurti je sam prišel v zapore in nadzoroval, da so pazniki ja dosti strogo izvedli odredbo sodišča.

Cesar odstopi od vladnih poslov?

Dunaj, 9. aprila. V dobro poučenih krogih trdijo, da se bo v kratkem priredila velika poklonitev našemu cesarju v znak zahvale, ker se je toliko trudil za ohranjenje miru. Ob tej priliki bo cesar tudi sprejel naslov bosanskega kralja. Neposredno za tem bo cesar, kakor se trdi, popolnoma, ali vsaj deloma odstopil od vladnih poslov. To vest potrjuje dejstvo, da se je prestolonaslednik že intenzivno pričel baviti z vladnimi posli. Sprejel je v avdienci ministre, ki so mu natanko poročali vsak o svojem resortu.

Gospodje kateheti!

Krasne slike v spomin na prvo sv. obhajilo, dobite :: po 6, 10, 14, 18, 20, 24 in 30 v.

v Trgovini tiskarne sv. Cirila v Mariboru

Zahvala.

Rodbine Dr. Janka Serneca v Mariboru, profesor Koprivnikova v Mariboru in Dr. Rudolfova v Konjicah se najiskreneje zahvaljujejo za vsestranko tako toplo izraženo sožalje ob smrti njihove ljube mamice

Josipine Sernec

odvetnikove vdove v Mariboru.

Somišljeniki!

Preglejte takoj in natanko volivne imenike!

MALA NAZNANILA

ki se sprejemajo po 2 vin. od besede, najmanjši znesek je 50 vinarjev.

Kdor želi pojasniti o rečeh, ki so naznanjene v inseratnem delu, naj pridene za odgovor znamko 10 vinarjev. Drugače se ne odgovori.

Lepo posestvo blizu Velenja v Spodnjem Štajerju, v ravnini in sicer zidana hiša, zidani hlev, 8 orolov njiv, 2 orala hmelja, 8 orolov travnikov med tem 2 orala sadonostnika in 8 orolov dorastlega gozda z mešanim drevjem, skupaj 26 orolov, nerazdeljeno ali pa tudi samo polovica proda se za nizko ceno. Plačilo ugodno. Ponudbe naj se pošljejo pod „Posestvo“ na uredništvo tega lista. 91

Dvoje stanovanj s porabo vrta se odda mirnim najemnikom. Kje po ve upravnistvo. 86

Proda se kobila z žrebetom pri g. Mulec, pekarija, Studenci Uferstrasse št. 3. 87

Veliko posestvo prav lepo, na Spod. Štaj. se proda zaradi bolehnosti posestnika celo ali pa na drobno. Posestvo meri čez 70 orolov in sicer 3 orale vinograde, 12 orolov njiv, 18 orolov travnikov, 12 orolov sadonosnikov, 25 orolov gozda z 12 zidanimi poslopji, gostilno, prodajalno blizu farne cerkve, v dolini ob okrajni cesti pol ure od kolodvora. Cena se določi po velikosti prevzetega posestva in številu poslopja. Ponudbe pod „Velikoposestvo“ na upravn. tega lista.

Kupi se lep in dopro ohranjen dvokolesni

otroški voziček
Ponudbe na upravn. Straže.

Pozor! Slovenci! Pozor!

Josip Macuh, Maribor

Stolna ulica št. 5.

se priporoča slavnemu občinstvu in prečastiti duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek. Postrežba točna, cene nizke! Na razpolago je tudi velika zaloga izgotovljenih oblek po jako nizkih cenah.

Slovenski brivec!

Prečastiti duhovščini in slavnemu občinstvu najtopleje priporočam svojo

moderno urejeno brivnico.

:: Postrežba čista, točna in solidna. ::
Izdelujem tudi lasulje in kupujem lase.

IVAN BERGLEZ, brivec
Maribor, Solska ulica 2.

55

Slikar in pleskar

Franc Divjak

v MARIBORU, župnijska ulica št. 7

prevzame vsa dela dekoracijske in slikarske stroke ter se priporoča slavnemu duhovščini in cenjenemu občinstvu in izvršuje svojo obrt po najnižjih cenah.

Cerkveni slikar

Peter Marković

akadem. slikar v Rožeku na Koroškem

se priporoča čast. gg. duhovnikom in sl. slov. občinstvu za slikanje raznih cerkvenih slikarij, posebno altarnih in bandernih slik, križevih potov itd. vse na posebno trpežno platno in v jako stanovitnih barvah; slikam zdaj v zimskem času doma v svojem ateljeju in izdelujem manjša dela, popravljam tudi umetniško stare umetne slike: za poletni čas se pa priporočam že zdaj za večja dela: za slikanje cerkva v različnih slogih. Cene po dogovoru in brez konkurence. 23

Hotel

Pri belem volu v Celju

sredi mesta, blizu vseh uradov; za tujce 30 sob z vso ugodnostjo pri nizkih cenah, tudi mesečna stanovanja s hrano za letoviščarje; izborna kuhinja, vedno sveže pivo, različna vina; po letu senčnat vrt; vozovi v hiši vsak čas na razpolago: ::

se priporoča za obilni obisk.

Restavracija

Narodni dom

v Mariboru.

Izborna kuhinja, izvrstna vina kakor: haloško, ljutomersko, dr. Thurnejev muškatelec, mozlec, vinarec, bizeljčan, konjičan itd.

Pivo iz budjeviške češke pivovarne.

Po letu udobno kegljišče. Vrtne paviljoni. Sobe za tujce.

Za obilni obisk se priporoča

37

Lojzika Leon.

Ignac Božič

narodni krojač v Mariboru,

Tegethofova ulica 16, v hiši dr. Rosine

78

se priporoča slavnemu občinstvu, kakor tudi preč. duhovščini za izdelovanje vsakovrstnih oblek in talarjev po najnižji ceni. Zaloga vsakovrstnega blaga in gotovih pelerin.

V nujnih potrebah se vsakovrstna obleka v 24 urah zgotovi.

Cerkveni in sobni slikar in pleskar

Franjo Horvat

MARIBOR, Kasinogasse št. 2.

Se priporoča veleč. duhovščini in slavnemu občinstvu za slikanje cerkev, dvoran, sob, društvenih odrov, napisov na steno, deske, plošče in steklo ter za vsa v pleskarsko in slikarsko stroko spadajoča

:: dela. ::

53

Postrežba točna! :: :: Cene nizke!

Izdelovatelj cerkvenega orodja in posode

Karol Tratnik, Maribor

Župnijska ulica št. 3.

se priporoča prečastiti duhovščini za naročila različnih moštanc, kelihov, ciborijev, lestencev, svečnikov, križov, itd. Staro cerkveno orodje popravljam pozlatim in posrebrim v ognju. Mnogo priznalnih pisem na razpolago.

Svoji k svojim!

Svoji k svojim!

Ljudska hranilnica in posojilnica v Celju,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo,

v lastni hiši (Hotel pri belem volu) v CELJU, Graška cesta.

Poštno hranilnični račun št. 92.465. — Telefon št. 8.

Hranilne vloge se obrestujejo po 4½%, brez odbitka rentnega davka.

Domaši hranilniki se dajejo na dom brezplačno.

Hranilne knjižice drugih zavodov se sprejemajo kot vloge, ne da bi se obrestovanje prekinilo.

Posojila na zemljišča po 5%, do 5½%, brez in z amortizacijo.

Posojila na zastavo vrednostnih listin.

Osební kredit na menice in v tekočem računu pod najugodnejšimi pogoji.

Konvertacija vknjiženih dolgov z najmanjšimi stroški.

Oskrbuje svojim članom izterjevanje njihovih terjatev.

Brezplačno reševanje vseh zadev.

4

Fotografijski atelije!

Usojam si čenjeno občinstvo in odjemalce opozoriti na moj

fotografijski atelije

Grajska ulica št. 28
ob oglu Gledališke ulice

in se priporočam za vsa v stroko spadajoča dela kakor za fotografiranje v ateljeju ali tudi v drugih hišah, hiš, društev in skupin, družin in okrajev v velikem kakor v malem obsegu po najnižji ceni in najboljši izvršitvi.

Svest sem si, da bode cenjeno občinstvo z mojimi deli zadovoljno in se za vsak čas priporočam.

Naročila po pošti se z voseljem sprejemajo in hitro izvršijo. (Dopisnica zadostuje.) Se priporoča

Josip Rosenkranz
Maribor.

Za fotografiranje obhajancev in birmancev
znižane cene.

Svoji k svojim!

Urar, očalar
in zlatar

Franjo Bureš

Maribor

Tegethofova cesta 33.

pred kolodvorom, priporoča svojo bogato zalogo zlatnine, srebrnine, ur itd. po najnižji ceni.

Gramofone s slovenskimi ploščami, čistim in jasnim glasom iz najboljših tovarn.

10 Priznana najboljša igle za gramofone.

Popravila se točno in hitro izvršujejo.

Pohištvo

Velika zaloga pohištva od najpreprostejšega do najfinejšega v vseh slojih se dobi po znižanih cenah pri

34

,Obrtni zadrugi mizarskih mojstrov'

v Mariboru, Grajski trg št. 3 pri črnem orlu.

Edina narodna steklarska trgovina

Fran Strupi, Celje

priporoča svojo bogato zalogo stekla, porcelana in kamnine, vsakovrstnih šip, svetilk, ogledal in okvirov za podobice. Prevzete vse steklarske del pri cerkvah in pri-
vatnih stavbah. 2

Najnižje cene! Najsolidnejša in točna postrežba!

Na debelo.

Na drobno.

Prav vesele velikonočne praznike!

Za nakup priporočamo trvdko
M. E. Šepec, Maribor

Grajski trg stev. 2

katera prodaja po najnižji ceni vsakovrstno modno blago za ženske obleke, svilnate in druge robe, vse vrste najboljše perilno blago, vsakovrstno sukno (štoffe) za moške obleke, površnike, fino sukno za talarje in salonske obleke, srajce, ovratnike, kravate, naramnice, nogavice, dežnike, obrisače, mizne prte, odeje, preproge, zastore, razni cvilih, perje za blazine itd.

Slovenci!

Vaša narodna dolžnost je, da kupujete vse manufakturno blago v trgovini, kjer je dobro in najceneje in taka je trgovska hiša na drobno in debelo

R. Stermecki, Celje

Vzorci proti vrnitvi zastonj, blago proti povzetju in čez K 20—franko po avstro-ogrskih deželah.

Tužnega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš iskreno ljubljeni, nepozabljeni soprog oziroma oče

Jakob Ozmec

kmet v Obrižu,

v ponedeljek, dne 5. t. m. ob 9. uri dopoldne previden s sv. zakramenti za umirajoče v 79. letu, vdan v voljo božjo izdihnil svojo dušo.

Pogreb je bil v sredo, dne 7. aprila dopoldne, in se pristočno zahvaljujemo za izraze sočutja ter obilno udeležbo pri pogrebu.

Preblagega rajnika priporočamo v molitev in blag spomin.

297

Obriž pri Središču, dne 7. aprila 1909.

Aua Ozmec, žena; Jožef Ozmec št. lovr. župnik, Marija Ozmec, Inocencija Ozmec, šolska sestra v Mostaru, otroci.

Naznanjava slavnemu občinstvu, da sva prevzela 1. aprila t. l. dobro znano gostilno

„Leitersberger-Weinstube“

poprej „Hotel Alwies“.

Priporočava pristna vina kakor: haložana, framčana, muškateleca (Dr. Turner) in izvrstno toplo in mrzlo kuhinjo. Trudila se bova slavno občinstvo z vsem zadovoljiti in prosiva za mnogobrojen obisk.

90

I. in L. Nerat.

Olje od motorja oddaje 100 kg. po 25 K.
 Tiskarna sv. Cirila v Mariboru.

Slovenski krojač Jakob Vezjak

v Mariboru, Šolska ulica 4

se priporoča slavnemu občinstvu za izdelovanje vsakovrstnih oblek za gospode in dečke po naj-novejšem kroju. Velika zaloga vsakovrstnega sukna iz domačih in tujih tovarn. Izdelujejo se tudi vsakovrstne pletenine na stroje.

36

Naročite „Stražo“!

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru,

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

Grajski trg št. 3 v hiši gostilne pri črnem orlu (Schwarzen-Adler).

Denarni promet je tekom osem mesečnega poslovanja čez en milijon kron.

Hranilne vloge

se sprejemajo od vsakega in se obrestujejo: navadne po 4%, proti 3 mesečni odpovedi po 4½%. Obresti se pripisujejo h kapitalu 1. januarja in 1. julija vsakega leta. Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotov denar, ne da bi se njih obrestovanje kaj prekinilo. Za nalaganje po pošti so poštne hranilne položnice na razpolago (šek konto 97.078). Rentni davek plača posojilnica sama.

Posojila se dajejo

le članom in sicer: na vknjižbo proti pupilarni varnosti po 4½%, na vknjižbo sploh po 5%, na vknjižbo in poroštvo po 5½% in na osebni kredit po 6%. Nadalje izposojuje na zastavo vrednostnih papirjev. Dolgove pri drugih denarnih zavodih prevzame posojilnica v svojo last proti povrnitvi gotovih stroškov, ki pa nikdar ne presegajo 7 kron. — Prejšnje za vknjižbo dela posojilnica brezplačno, stranka plača le koleke.

Uradne ure

so vsako sredo in četrtek od 9. do 12. dopoldne in vsako soboto od 8 do 12 dopoldne, izven praznikov. — V uradnih urah se sprejema in izplačuje denar.

Pojasnila se dajejo

in prošnje sprejemajo vsak delavnik od 8.—12. dopoldne in od 2.—5. popoldne.

6

Posojilnica ima tudi na razpolago domače hranilne nahiralnike.

Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“. **Prva južnoštajerska kamnoseška industrijska družba** Brzjavi: „Kamnoseška industrijska zadruga Celje“.

Edino narodno kamno-seško podjetje v CELJU.

Stavbena in umetna kamnoseška
 ::: obrt s strojnim obratom. :::

Izvrševanje vseh stavbenih del:
 kakor stopnic, fasad, podbojev,
 pomolov, nastavkov itd. iz različ-
 nih kamenov in cementa. :::

Specialna delavnica in podo-
 barski atelje za umetna cerkvena
 dela kakor: altarjev, obhajilnih
 miz, prižnic, kropilnih in krstnih
 kamnov itd. :::

Brušenje, puliranje in struganje
 kamena s stroji. :::

Mnogoštevilna zaloga nagrobnih
 spomenikov iz različnih marmornih
 vrst granitov in sijenitov po razno-
 vrstnih narisih in nizkih cenah.

Naprava zidanih ali betoniranih
 rodbinskih grobišč (rakev).:::

Plakovanje cerkva, dvoran in
 hodnikov s šamotnim ali cementnim
 tlakom. :::

Izdelovanje pohištvenih plošč iz
 različnih najbolj idočih marmornih
 vrst v vseh oblikah. :::
 Popravljanje spomenikov, udela-
 vanje napisov v iste. :::